

**GLAVNA SLUŽBA
ZA REVIZIJU JAVNOG SEKTORA
REPUBLIKE SRPSKE**

78000 Banja Luka, Vuka Karadžića 4
Republika Srpska, BiH
Tel: +387(0)51/247-408
Faks: +387(0)51/247-497
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Izveštaj o provedenoj finansijskoj reviziji
Javnog preduzeća šumarstva „Šume Republike Srpske” a.d.
Sokolac za period 01.01-31.12.2020. godine**

Broj: RV062-21

Banja Luka, 27.01.2022. godine

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA.....	1
	Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja	1
II	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA.....	5
	Izvještaj o reviziji usklađenosti	5
III	REZIME DATIH PREPORUKA.....	8
IV	KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI.....	11
V	IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)	12
	1. Uvod	12
	2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja	13
	3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola	13
	4. Nabavke	19
	5. Priprema i donošenje proizvodno-finansijskog plana	20
	6. Finansijski izvještaji.....	21
	6.1. Bilans uspjeha	22
	6.1.1. Prihodi.....	22
	6.1.2. Rashodi	26
	6.1.3. Finansijski rezultat.....	30
	6.2. Bilans stanja	30
	6.2.1. Poslovna aktiva.....	30
	6.2.2. Pasiva.....	45
	6.2.3. Vanbilansna evidencija.....	51
	6.3. Bilans tokova gotovine.....	52
	6.4. Vremenska neograničenost poslovanja.....	53
	6.5. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze	53
	6.6. Napomene uz finansijske izvještaje.....	53

I IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja

Mišljenje sa rezervom

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja Javnog preduzeća šumarstva „Šume Republike Srpske” a.d. Sokolac koji obuhvata Bilans stanja – Izvještaj o finansijskom položaju sa stanjem na dan 31. decembar 2020. godine, Bilans uspjeha – Izvještaj o ukupnom rezultatu u periodu i Bilans tokova gotovine – Izvještaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan. Revizijom smo obuhvatili pregled značajnih transakcija, objašnjavajućih napomena i primjenu računovodstvenih politika u revidiranom periodu.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom, finansijski izvještaji Javnog preduzeća šumarstva „Šume Republike Srpske” a.d. Sokolac, istinito i objektivno prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijsko stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2020. godine, finansijsku uspješnost i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i relevantnim ISSAI standardima revizije 2200 - 2810. Naša odgovornost za provođenje revizije detaljnije je opisana u pasusu Odgovornost revizora. Reviziju smo proveli u skladu sa ISSAI 130 - Etičkim kodeksom, ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti i nezavisni smo u odnosu na subjekta revizije.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi, s obzirom na propisani okvir finansijskog izvještavanja dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše revizijsko mišljenje o finansijskom stanju imovine, obaveza i izvora.

Kao što je navedeno pod tačkom 3. izvještaja:

Popis imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2020. godine u Javnom preduzeću šumarstva „Šume Republike Srpske” a.d. Sokolac nije organizovan i izvršen u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza, jer kod pojedinih šumskih gazdinstava popisne liste o izvršenom naturalnom (količinskom) popisu nisu sačinjene u dva primjerka i iste nisu ovjerene i datirane od strane ovlaštenog lica (član 17. stav 8.), u komisije za popis imenovana su i lica koja rukuju imovinom (član 14. stav 1.), dio imovine nije popisano (član 4. stav 2.), a za dio popisane imovine nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem (član 25. navedenog pravilnika).

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.1. izvještaja:

Prihodi i finansijski rezultat (dobitak) tekućeg perioda su precijenjeni u iznosu od 538.130 KM, jer priznavanje prihoda po osnovu vlastitih učinaka, donacija, usklađivanja zaliha učinaka i finansijskih prihoda nije vršeno u skladu sa Pravilnikom o računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama (dio I tačka 14.) i MRS 20 - Računovodstvo državnih davanja i objelodanjivanja državnih pomoći (paragraf 12). Takođe, po navedenom osnovu su potcijenjena rezervisanja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava u iznosu od 83.773 KM i pasivna vremenska razgraničenja - odloženi prihodi i primljene donacije u iznosu od 100.000 KM, a precijenjena aktivna vremenska razgraničenja u iznosu od 187.262 KM, ulaganja na tuđim nekretninama u iznosu od 57.075 KM, zaliha učinaka u iznosu od 41.301 KM i potraživanja iz specifičnih poslova u iznosu od 68.719 KM.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.2. izvještaja:

Rashodi i obaveze po osnovu zateznih kamata i troškova prinudne naplate su potcijenjeni, finansijski rezultat (dobitak) tekućeg perioda je precijenjen u iznosu od 265.460 KM, jer nisu evidentirani rashodi i obaveze u periodu nastanka, po osnovu rješenja o prinudnoj naplati Poreske uprave Republike Srpske, što nije u skladu sa MRS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja (paragrafi 27 i 28).

Kao što je navedeno u tačkama 6.1.2. i 6.2.2.3. izvještaja:

Nadoknada za razvoj nerazvijenih dijelova opština za 2020. godinu, manje je obračunata u najmanjem iznosu od 337.836 KM, jer kod najvećeg broja šumskih gazdinstava prilikom obračuna u osnovicu nije uzeta realizacija šumskih drvnih sortimentata na panju tj. u dubjećem stanju, što nije u skladu sa članom 89. stav (6) Zakona o šumama. Po navedenom osnovu potcijenjeni su troškovi i obaveze po osnovu nadoknada za razvoj nerazvijenih dijelova opština, a precijenjen finansijski rezultat (dobitak) tekuće godine za isti iznos.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.2.1.1. izvještaja:

Precijenjeni su rashodi amortizacije u iznosu od 280.570 KM (precijenjeni u iznosu od 316.252 KM, a potcijenjeni u iznosu od 35.682 KM), ispravka vrijednosti nematerijalne imovine u iznosu od 251.904 KM, ispravka vrijednosti građevinskih objekata i opreme za obavljanje djelatnosti u iznosu od 28.666 KM, a potcijenjeni finansijski rezultat (dobitak) tekućeg perioda za 280.570 KM, dobitak ranijih godina za 389.532 KM i gubitak ranijih godina za 118.578 KM, jer, amortizacija na šumskoprivredne osnove (u tekućoj i ranijim godinama), nije sistemski alocirana na troškove amortizacionog iznosa ove imovine tokom njenog korisnog vijeka, što nije u skladu sa MRS 38 – Nematerijalna imovina (paragraf 97). Takođe, vršen je obračun amortizacije na ulaganja u računarski program koji nije dat u upotrebu, što nije u skladu sa Pravilnikom o računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama (dio I tačka 1. i 2.) a za pojedine građevinske objekte manje je obračunata amortizacija, što nije u skladu sa zahtjevima MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema (paragraf 55).

Po osnovu neisknjžavanja iz poslovnih knjiga šumskoprivrednih osnova kojima je istekao period važenja, njihova nabavna i ispravka vrijednosti su precijenjene za iznos od 2.336.623 KM), što nije u skladu sa MRS 38 – Nematerijalna imovina (paragraf 112 b).

Precijenjena je nematerijalna imovina u pripremi i pasivna vremenska razgraničenja (odloženi prihodi i primljene donacije) za iznos od 338.615 KM, kao i troškovi ulaganja u razvoj za 18.101 KM, a potcijenjen dobitak tekuće godine za 18.101 KM, jer početno priznavanje nematerijalne imovine u pripremi (zapreminske i sortimentne tablice i studija o potencijalima ostalih šumskih proizvoda) nije vršeno u skladu sa MRS 38 - Nematerijalna imovina (paragraf 24), odnosno sredstvo nije vrednovano po nabavnoj vrijednosti, tj. u vrijednosti izvršenih usluga.

Precijenjena su ulaganja u tuđu imovinu u iznosu od 226.478 KM i finansijski rezultat (dobit) tekućeg perioda u iznosu od 226.478 KM, a potcijenjeni troškovi održavanja za isti iznos, jer se navedena ulaganja odnose na troškove tekućeg održavanja puteva shodno članu 4. stav (11) Pravilnika o kontnom okviru za privredna društva, zadruge i druga pravna lica.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.2.1.2. izvještaja:

Potraživanja od kupaca i ispravka vrijednosti potraživanja su precijenjena zbog nenaplativosti u iznosu od najmanje 5.000.000 KM, jer nije izvršen prestanak priznavanja u skladu sa MSFI 9 – Finansijski instrumenti (paragraf 3.2.3).

Manje je iskazana korekcija potraživanja i rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja u iznosu od najmanje 160.600 KM, a više finansijski rezultat (dobitak) tekućeg perioda, jer potraživanja koja nisu naplaćena u periodu od godinu dana na dan bilansiranja nisu procijenjena sa stanovišta njihove naplativosti, shodno Pravilniku o računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama (dio I tačka 9).

Kao što je navedeno pod tačkom 6.2.2.3. izvještaja:

Precijenjene su ostale dugoročne obaveze, a potcijenjene ostale kratkoročne obaveze za iznos od 1.218.953 KM, jer obaveze po osnovu emitovanih dugoročnih hartija od vrijednosti (obveznica) koje na plaćanje dospijevaju u narednoj godini nisu klasifikovane kao kratkoročne finansijske obaveze, što nije u skladu sa članom 29. stav (14) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3. izvještaja:

Bilans tokova gotovine nije sačinjen u skladu sa zahtjevom MRS 7 - Izvještaj o tokovima gotovine (paragraf 17) i članom 16. Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike, jer nisu iskazani prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja u iznosu od 12.000.000 KM.

Kao što je navedeno pod tačkama 6.4, 6.5. i 6.6. izvještaja:

Napomene uz finansijske izvještaje Javnog preduzeća šumarstva „Šume Republike Srpske” a.d. Sokolac ne sadrže dodatne informacije i objelodanjivanja u skladu sa zahtjevima MRS 1 - Presentacija finansijskih izvještaja i ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja.

Vremenska neograničenost poslovanja

Javno preduzeće šumarstva „Šume Republike Srpske” a.d. Sokolac je objelodanilo u Napomenama uz finansijske izvještaje da su finansijski izvještaji sastavljeni na načelu stalnosti poslovanja.

Ključna pitanja revizije

Ključna pitanja revizije su ona pitanja koja po našem profesionalnom mišljenju, su bila najznačajnija u vršenju revizije finansijskih izvještaja za godinu koja se završava na dan 31. decembar 2020. godine. Ova pitanja smo razmotrili u okviru revizije finansijskih izvještaja kao cjeline, a u formiranju našeg mišljenja ne dajemo odvojeno mišljenje o tim pitanjima. Osim pitanja opisanih u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom nema drugih pitanja koja treba objaviti u izvještaju o reviziji.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Direktor Javnog preduzeća šumarstva „Šume Republike Srpske” a.d. Sokolac je odgovoran za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Ova odgovornost obuhvata osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u Napomenama uz finansijske izvještaje, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su primjerene datim okolnostima i nadzor nad procesom izvještavanja. Pri izradi finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno da procijeni stalnost poslovanja i da objelodani pitanja vezana za vremensku neograničenost poslovanja.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je da steknemo razumno uvjerenje o tome da finansijski izvještaji, kao cjelina, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uzrokovane prevarom ili greškom, kao i da sačinimo i objavimo revizijski izvještaj, koji sadrži naše mišljenje. Razumno uvjerenje predstavlja visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, koja je izvršena u skladu sa ISSAI standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajne pogrešne iskaze kada oni postoje.

Pogrešni iskazi mogu nastati kao posljedica prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako, pojedinačno ili zajedno, mogu uticati na ekonomske odluke korisnika koje se donose na osnovu finansijskih izvještaja.

Zbog činjenice da se revizija provodi provjerom na bazi uzorka i da u sistemu internih kontrola i računovodstvenom sistemu postoje inherentna ograničenja, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ostanu neotkrivene.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka je zasnovan na revizijskom prosuđivanju i profesionalnom skepticizmu, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika utemeljenih na vremenskoj neograničenosti poslovanja i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Izjavljujemo da smo postupili u skladu sa relevantnim etičkim zahtjevima u vezi sa nezavisnošću. Ostvarili smo komunikaciju sa odgovornim licima subjekta revizije u vezi sa planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije, ključnim revizijskim pitanjima i drugim važnim pitanjima i značajnim nalazima revizije, uključujući značajne nedostatke u sistemu internih kontrola, koji se mogu identifikovati tokom revizije.

Banja Luka, 27.01.2022. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

II IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji usklađenosti

Negativno mišljenje

Uz reviziju finansijskih izvještaja Javnog preduzeća šumarstva „Šume Republike Srpske” a.d. Sokolac za 2020. godinu, izvršili smo reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonskim i drugim propisima.

Po našem mišljenju, zbog značaja pitanja navedenih u pasusu Osnov za negativno mišljenje, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima Javnog preduzeća šumarstva „Šume Republike Srpske” a.d. Sokolac za 2020. godinu nisu, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Osnov za negativno mišljenje

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti.

Vjerujemo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa propisima kojima su regulisane.

Kao što je navedeno pod tačkom 3. izvještaja:

Nadzorni odbor imenovao je vršioca dužnosti direktora i vršioce dužnosti izvršnih direktora sa kojima su zaključeni ugovori o pravima i obavezama koji su istovremeno i ugovori o radu na period od dva mjeseca (počevši od 15.04.2019. godine). Uprava preduzeća (direktor i izvršni direktori) nije imenovana putem javnog konkursa, kako je propisano članom 11. stav (1) Zakona o javnim preduzećima i članom 17, 18. i 19. Statuta Javnog preduzeća šumarstva „Šume Republike Srpske” a.d. Sokolac.

Imenovanje osam vršioca dužnosti direktora organizacionih dijelova Javnog preduzeća nije vršeno putem javnog konkursa, kako je propisano članom 20. Statuta Javnog preduzeća šumarstva „Šume Republike Srpske” a.d. Sokolac.

U Javnom preduzeću šumarstva „Šume Republike Srpske” a.d. Sokolac, kod pojedinih organizacionih dijelova priznat je prekovremeni rad za određeni broj zaposlenih, bez prethodno donesene odluke poslodavca, što nije u skladu sa članom 36. stav (1) Kolektivnog ugovora i članom 60. Zakona o radu.

Obračun i isplata stimulacije za pojedine zaposlene nije u skladu sa članom 3. stav (2) Pravilnika o uvećanju osnovne plate zaposlenih JPS „Šume Republike Srpske” a.d. Sokolac.

Kao što je navedeno pod tačkom 4. izvještaja:

Javno preduzeće šumarstva „Šume Republike Srpske” a.d. Sokolac za nabavku zaštitne opreme, laptop računara, obrazaca otpremnog iskaza, usluga sječe i izvoza slučajnih užitaka, dijelova i servisiranja traktora, izrade i održavanja električnih instalacija, GPS uređaja za praćenje vozila, sitnog alata, inventara, potrošnog materijala, zamjena elektroinstalacija, GPS uređaja, sjemena i zaštitne opreme, provođenje procedura nabavki izvršilo je kroz dijeljenje predmeta nabavke, što nije u skladu sa članom 15. stav (6) Zakona o javnim nabavkama.

Zahtjev za dostavljanje ponuda, u postupcima nabavke putem konkurentskog zahtjeva u najmanjem iznosu od 61.830 KM, nije upućen na minimalno tri adrese, što nije u skladu sa članom 88. stav (1) Zakona o javnim nabavkama.

Za nabavku integralnog informacionog sistema Agenciji za javne nabavke nije dostavljen Izveštaj o postupku javne nabavke, a na veb-stranici nisu objavljeni osnovni elementi ugovora o nabavci, što nije u skladu sa članom 75. stav (1) i (2) Zakona o javnim nabavkama.

U Javnom preduzeću šumarstva „Šume Republike Srpske” a.d. Sokolac, kod pojedinih organizacionih dijelova ne postoje evidencije realizacije ugovora kroz jedinstveni registar ugovora, kako je propisano članom 22. stav (7) Pravilnika o izmjenama i dopunama pravilnika o javnim nabavkama usluga i radova u šumarstvu i nadzoru nad njihovim izvođenjem.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.2. izvještaja

Obračun minulog rada za svaku navršenu godinu radnog staža nije vršen u skladu sa članom 69. stav (1) tačka (1) i članom 66. stav (2) Kolektivnog ugovora za zaposlene u JPŠ „Šume Republike Srpske” a.d. Sokolac.

U Javnom preduzeću šumarstva „Šume Republike Srpske” a.d. Sokolac pojedini organizacioni dijelovi su vršili isplate naknada komisijama, što nije u skladu sa članovima 72-79. Kolektivnog ugovora za zaposlene u JPŠ „Šume Republike Srpske” a.d. Sokolac, a za pojedine radnike donešena su Rješenja o uvećanju osnovne plate, što nije u skladu sa članom 69. Kolektivnog ugovora za zaposlene u JPŠ „Šume Republike Srpske” a.d. Sokolac, kao i članom 2. stav (2) Pravilnika o uvećanju osnovne plate zaposlenih JPŠ „Šume Republike Srpske” a.d. Sokolac.

Ugovori o djelu zaključeni su sa više lica za poslove za koja su sistematizovana radna mjesta, što nije u skladu sa članom 205. Zakona o radu.

Putni nalozi nisu popunjavani u skladu sa Uredbom o naknadama za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u javnom sektoru Republike Srpske.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.2.1.2. izvještaja:

Naplata od kupaca za isporučene šumske drvne sortimente nije vršena u skladu sa odredbama zaključenih ugovora. Provedene aktivnosti po osnovu prodaje značajnim dijelom nisu vršene u skladu sa članom 8. Odluke o načinu i uslovima prodaje šumskih drvnih sortimenata, koje se odnose na ispunjenje uslova kod potpisivanja ugovora, isporuke šumskih drvnih sortimenata, praćenja dinamike isporuke, rokova naplate potraživanja i aktiviranja instrumenata obezbjeđenja plaćanja. Shodno navedenom, na dan bilansa ostala su nenaplaćena dospjela potraživanja u iznosu od 17.582.430 KM (od čega su sumnjiva i sporna 10.139.820 KM) uglavnom od kupaca šumskih drvnih sortimenata, od kojih je značajan iznos nenaplativ, zbog okončanih izvršnih sudskih postupaka i presuda, stečajnih postupaka, kao i da veći broj pravnih lica/dužnika ne postoji u sudskom registru.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, direktor Javnog preduzeća šumarstva „Šume Republike Srpske” a.d. Sokolac je takođe odgovoran da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i

informacije iskazane u finansijskim izvještajima, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li je poslovanje Javnog preduzeća šumarstva „Šume Republike Srpske” a.d. Sokolac obuhvaćeno prema definisanim kriterijumima, usklađeno sa zakonskim i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje Javnog preduzeća šumarstva „Šume Republike Srpske” a.d. Sokolac.

Banja Luka, 27.01.2022. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

III REZIME DATIH PREPORUKA

Preporuke vezane za finansijske izvještaje

Preporučuje se direktoru Javnog preduzeća da obezbijedi da se:

- 1) popis imovine i obaveza organizuje i obavlja u skladu sa Pravilnikom o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza,
- 2) pomoćna evidencija osnovnih sredstava uspostavi na način da se omogući pojedinačno obuhvatanje imovine po sredstvima kako bi se svako sredstvo moglo popisati, te identifikovati potencijalno obezvređenje, shodno članu 12. stav (5) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske,
- 3) prihodi i potraživanja od ugovora sa kupcima nakon početnog priznavanja od prodaje učinaka, kao i rashodi/gubici po osnovu umanjenja vrijednosti potraživanja od kupaca priznaju u skladu sa zahtjevima MFSI 15 - Prihodi od ugovora s kupcima (paragraf 108), a prihodi od premija, subvencija i dotacija priznaju u skladu sa zahtjevima MRS 20 - Računovodstvo državnih davanja i objelodanjivanja državnih pomoći,
- 4) prihodi po osnovu otpisanih potraživanja priznaju u momentu naplate u skladu sa članom 55. stav (9) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike,
- 5) troškovi i pripadajuće obaveze utvrđene po rješenjima Poreske uprave Republike Srpske priznaju u obračunskom periodu u kojem su nastali u skladu sa MRS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja (paragrafi 27 i 28),
- 6) priznavanje nematerijalne imovine u pripremi vrši u skladu sa MRS 38 - Nematerijalna imovina (paragrafi 24 i 112.b) i Pravilnikom o računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama (dio I. tačka 1.) i da se ista klasifikuje u skladu sa članom 3. stav (11 i 12) Pravilnika o kontnom okviru za privredna društva, zadruge i druga pravna lica, a obračun amortizacije sistemski alocira na troškove tokom korisnog vijeka trajanja konkretnog sredstva u skladu sa MRS 38 – Nematerijalna imovina (paragraf 97),
- 7) nekretnine, postrojenja, oprema priznaju i vrednuju u skladu sa zahtjevima MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema i drugim relevantnim MRS/MSFI i da se iste evidentiraju u skladu sa članom 4. stav (6, 7, 8 i 11) Pravilnika o kontnom okviru za privredna društva, zadruge i druga pravna lica, a obračun amortizacije na nekretnine postrojenja i opremu vrši u skladu sa zahtjevom MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema (paragraf 55),
- 8) investicione nekretnine priznaju i vrednuju u skladu sa MRS 40- Investicione nekretnine (paragraf 5) i Pravilnikom o računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama (dio I tačka 3.),
- 9) stanovi i druge stambene jedinice koji se po ugovorima dodjeljuju radnicima na korišćenje za vrijeme vršenja službene dužnosti bez plaćanja zakupnine, priznaju u skladu sa MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema (paragraf 6) i Pravilnikom o računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama (dio I tačka 2.), a priznavanja i vrednovanje stanova koji mogu biti predmet otkupa po Zakonu o privatizaciji državnih stanova definisati računovodstvenom politikom Javnog preduzeća,
- 10) kod svih organizacionih dijelova uspostavi vođenje klase 9 - Obračun troškova i učinaka u skladu sa Pravilnikom o računovodstvenim politikama i računovodstvenim

- procjenama (dio I tačka 7.) i članom 64. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike,
- 11) izvrši sveobuhvatna analiza sumnjivih i spornih potraživanja u pogledu njihove naplativosti, i donesu odgovarajuće odluke o daljem postupanju shodno MSFI 9 – Finansijski instrumenti (paragraf 3.2.3) i u skladu sa Pravilnikom o računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama (dio I tačka 3.),
 - 12) vrši procjena ishoda sudskih sporova i evidentiraju mogući efekti na finansijske izvještaje po osnovu priznavanja rezervisanja i promjene rezervisanja u skladu sa zahtjevima paragrafa 36-39 i 59-62 MRS 37 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina,
 - 13) dugoročne obaveze koje na plaćanje dopijevaju u narednoj godini klasifikuju kao kratkoročne obaveze u skladu sa članom 29. stav (14) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike,
 - 14) u Bilansu tokova gotovine novčani prilivi i odlivi prezentuju u skladu sa zahtjevima MRS 7 - Izvještaj o tokovima gotovine i Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike,
 - 15) u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjuju i dodatne informacije u skladu sa zahtjevima MRS 1 - Presentacija finansijskih izvještaja i ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja.

Preporuke vezane za usklađenost poslovanja

Preporučuje se direktoru Javnog preduzeća da obezbijedi da se:

- 1) prilikom provođenja postupaka javnih nabavki poštuju članovi 15. stav (6), 70. stav (2), 75. stav (1) i (2), 87. stav (3), 88. stav (1) Zakona o javnim nabavkama, kao i član 6. Pravilnika o postupku dodjele ugovora o uslugama iz Aneksa II dio B Zakona o javnim nabavkama i član 22. stav (7) Pravilnika o izmjenama i dopunama pravilnika o javnim nabavkama usluga i radova u šumarstvu i nadzoru nad njihovim izvođenjem,
- 2) izradi Šumarski program Republike Srpske u saradnji sa Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede,
- 3) prodaja šumskih drvnih sortimenata vrši u skladu sa članom 8 Odluke o načinu i uslovima prodaje šumskih drvnih sortimenata u pogledu uslova isporuke i ugovaranja prodaje, naplata potraživanja vrši u skladu sa rokom definisanim po ugovoru, a u slučaju neplaćanja, pravovremeno preduzmu zakonske mjere naplate koje će isključiti mogućnost zastare potraživanja,
- 4) prekovremeni rad prizna u skladu sa članom 36. stav 1) Kolektivnog ugovora, kao i članom 60. Zakona o radu, kao i da uvećanja osnovne plate putem stimulacija vrši u skladu sa članovima 3, 4. i 5. Pravilnika o uvećanju osnovne plate,
- 5) obračun minulog rada vrši u skladu sa članom 69. stav (1) tačka (1) Kolektivnog ugovora, naknade plata isplaćuju u skladu sa članovima 72-79 Kolektivnog ugovora, a uvećanja osnovne plate vrše u skladu sa članom 69. Kolektivnog ugovora, kao i članom 2. stav (2) Pravilnika o uvećanju osnovne plate,
- 6) putni nalozi popunjavaju u skladu sa Odlukom o visini naknade troškova za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u Republici Srpskoj,
- 7) ugovori o djelu zaključuju u skladu sa članom 205. Zakona o radu,

- 8) obračun nadoknade za razvoj nerazvijenih dijelova opštine sa koje potiču prodati šumski drveni sortimenti vrši u skladu sa članom 89. stav (6) Zakona o šumama,
- 9) obaveza po osnovu naknade za korišćenje šume i šumskog zemljišta u svojini Republike (sredstva za prostu reprodukciju) izdvajaju i koriste u skladu sa članom 89. stavovima (1 i 4) Zakona o šumama.

IV KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI

- Zakon o šumama,
- Zakon o radu,
- Zakon o javnim preduzećima,
- Zakon o privrednim društvima,
- Zakon o javnim nabavkama,
- Zakon o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske,
- Zakon o računovodstvu i reviziji Republike Srpske,
- Zakon o doprinosima,
- Zakon o porezu na dohodak,
- Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju invalida,
- Statut Javnog preduzeća šumarstva „Šume Republike Srpske“ a.d. Sokolac,
- Kolektivni ugovor za zaposlene u JPŠ „Šume Republike Srpske“ a.d. Sokolac,
- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u JPŠ "Šume Republike Srpske" a.d. Sokolac,
- Pravilnik o uvećanju osnovne plate zaposlenima u JPŠ „Šume Republike Srpske“ a.d. Sokolac,
- Ugovor o korišćenju šuma i šumskog zemljišta u svojini Republike Srpske,
- Odluka o načinu i uslovima prodaje šumskih drvnih sortimenata,
- Uredba o naknadama za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u javnom sektoru Republike Srpske.

V IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)

1. Uvod

Šume i šumsko zemljište na teritoriji Republike Srpske su prirodna dobra od opšteg interesa koja uživaju posebnu brigu i zaštitu Republike Srpske i u svojini su Republike Srpske i drugih pravnih i fizičkih lica. Zakonom o šumama („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 75/08, 60/13 i 70/20) definisani su politika i planiranje, upravljanje i gazdovanje šumama i šumskim zemljištem i druga pitanja od značaja za šumu i šumsko zemljište radi unapređenja i održivog korišćenja šuma i šumskog zemljišta u Republici Srpskoj. Šumama i šumskim zemljištem u svojini Republike Srpske gazduje Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Dio djelatnosti od opšteg interesa u oblasti šumarstva obavlja Javno preduzeće šumarstva „Šume Republike Srpske” a.d. Sokolac (u daljem tekstu: Javno preduzeće) čiji je osnivač Vlada Republike Srpske i koje je organizovano kao društvo kapitala-akcionarsko društvo u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima.

Javno preduzeće je sa Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede zaključilo Ugovor o korišćenju šuma i šumskog zemljišta u svojini Republike Srpske uključujući i obavezu održavanja (od 20.11.2009. godine) i Aneks ugovora (od 25.03.2014. godine). Ugovor je zaključen na period od 50 godina u kom periodu je korisniku šuma omogućeno da može da gradi objekte koji su u funkciji održivog korišćenja šuma i šumskog zemljišta (šumske kamionske puteve i sl.). Prema navedenom ugovoru obaveze korisnika šuma i šumskog zemljišta su zaštita i čuvanje šuma od negativnih uticaja, proizvodnja i prodaja šumskih sortimenta, uzgojne mjere kojima se obezbjeđuje zaštita ekosistema, uređenje i unapređenje stanja u predatim i novim sjemenskim objektima, plansko i održivo korišćenje proizvodnih potencijala šuma, unapređenje ekoloških i funkcionalnih funkcija šuma, ažurno vođenje evidencija i informisanje o korišćenju sveukupnih resursa koji su predmet ovog ugovora, održavanje graničnih oznaka između šuma u svojini Republike i privatnih šuma, integralna zaštita i održivo korišćenje divljači i ostalih proizvoda šume i saradnja sa naučnim i drugim organizacijama.

Narodna skupština Republike Srpske je donijela Strategiju razvoja šumarstva, koja predstavlja osnovu za izradu Šumarskog programa Republike (osnovni dokument kojim se predviđa učesnički, sveobuhvatan i trajan proces planiranja, sprovođenja, praćenja i vrednovanja šumarske politike sa ciljem postizanja održivog gazdovanja šumama svih oblika svojine zajedno sa akcionim planom za njegovo provođenje) čime su u značajnoj mjeri opredijeljene i buduće aktivnosti Javnog preduzeća. Gazdovanje šumama se vrši na osnovu donesenih šumskoprivrednih osnova, kojima se određuju osnovni pravci razvoja šumarstva, po svim segmentima, na određenom šumskoprivrednom području, za period od deset godina. Javno preduzeće obavlja i poslove zaštite, čuvanja i korišćenja šuma u privatnoj svojini kojima upravljaju njihovi vlasnici. Javno preduzeće vodi Katastar šuma i šumskog zemljišta koji sadrži podatke o površinama, zalihama sveobuhvatne drvne mase i zapreminski prirast. Obaveza Javnog preduzeća je obezbjeđenje finansijskih sredstava za prostu reprodukciju šuma u visini koja ne može biti manja od 10% vrijednosti prodatih šumskih sortimentata utvrđenoj po cijenama u šumi na panju, po cjenovniku korisnika šuma i šumskog zemljišta u svojini Republike Srpske.

Gazdovanje šumama i šumskim zemljištem koja su u sastavu šumskoprivrednih područja i područja krša, Javno preduzeće obavlja preko svojih organizacionih dijelova šumskih gazdinstava (u daljem tekstu: ŠG) Banja Luka, Oštrej-Drinić, Panos, Birač, Gradiška, Doboj, Zelengora, Čemernica, Vrbanja, Majeвица, Lisina, Botin, Jahorina, Prijedor, Ribnik, Sjemeć, Romanija, Drina, Maglič, Borja, Visočnik, Vučevica, Gorica, Treskavica, Klekovača-Potoci i Milići, kao i Centra za gazdovanje kršom (u daljem tekstu: CGK),

Istraživačko-razvojnog i projektnog centra (u daljem tekstu: IRPC), Centra za sjemensko-rasadničku proizvodnju (u daljem tekstu: CSRP), Šumarske kuće Ognjište (u daljem tekstu: ŠK Ognjište) i Direkcije Javnog preduzeća (u daljem tekstu: Direkcija).

Organi upravljanja i rukovođenja Javnim preduzećem su Skupština, Nadzorni odbor i Uprava, a njihove nadležnosti, odgovornosti i djelokrug rada su utvrđeni Statutom Javnog preduzeća šumarstva „Šume Republike Srpske” a.d. Sokolac („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 37/17 i 39/19). Poslove Skupštine obavlja Vlada Republike Srpske, a Nadzorni odbor koji ima 5 članova imenuje i razrješava Skupština na mandat od 4 godine.

U Sudski registar, Javno preduzeće je upisano kao jedinstveni pravni subjekt, a organizacioni dijelovi nemaju svojstvo pravnog lica.

Javno preduzeće je finansijsko poslovanje u 2020. godini obavljalo preko 116 poslovnih računa otvorenih kod banaka i kroz obavljanje djelatnosti (na principu dobiti) sticalo i pribavljalo finansijska sredstva-prihode.

Javno preduzeće sačinjava Finansijski izvještaj na osnovu glavne knjige i pojedinačnih finansijskih izvještaja organizacionih dijelova sabiranjem „red po red” istih stavki aktive, pasive, kapitala, rashoda i prihoda i pri tom eliminiše međusobne transakcije (detaljnije u tački 6. izvještaja). Finansijski izvještaji organizacionih dijelova, koji se za izvještajne potrebe smatraju profitnim centrima, ne prezentuju se eksternim korisnicima već isključivo služe potrebama upravljačkih struktura u Javnom preduzeću.

Na Nacrt izvještaja su dostavljene primjedbe koje su prihvaćene u smislu izostavljanja dijela teksta u izvještaju i iste nisu imale uticaja na nalaze revizije, preporuke i data mišljenja.

Preporuke date u ovom izvještaju, u cilju njihovog naglašavanja, boldovane su i pisane italik slovima.

2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja

Kod provođenja finansijske revizije Javnog preduzeća za 2020. godinu, revizija se nije bavila provođenjem preporuka iz prethodnog revizorskog izvještaja, zbog vremenske distance koja je protekla od poslednjeg angažovanja Glavne službe za reviziju javnog sektora Republike Srpske na reviziji finansijskih izvještaja 2007. godine.

3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola

Statutom Javnog preduzeća šumarstva „Šume Republike Srpske” a.d. Sokolac (u daljem tekstu: Statut), Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Javnom preduzeću šumarstva „Šume Republike Srpske” a.d. Sokolac (od 15.02.2019. godine) sa tri izmjene i dopune pravilnika iz 2019. i 2020. godine, kao i drugim internim aktima utvrđene su djelatnost, nadležnost, unutrašnja organizacija, upravljanje, poslovanje i druga pitanja značajna za rad Javnog preduzeća.

Kolektivni ugovor za zaposlene u JPŠ „Šume Republike Srpske” a.d. Sokolac („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 113/18 i 99/19) je zaključen između direktora Javnog preduzeća, Sindikata zaposlenih u JPŠ „Šume Republike Srpske” a.d. Sokolac i Jedinstvene udružene sindikalne organizacije u JPŠ „Šume Republike Srpske” a.d. Sokolac (u daljem tekstu: Kolektivni ugovor).

Na osnovu Odluke o utvrđivanju makroorganizacije Javnog preduzeća i Odluke o kategorizaciji šumskih gazdinstava i kriterijuma za broj izvršilaca donesen je jedinstveni Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Javnog preduzeća. Navedenim pravilnikom nije utvrđen tačan broj izvršilaca za pojedina radna mjesta tj. za radna mjesta koja su sistematizovana u okviru malih, srednjih i velikih šumskih gazdinstva

za koja je pomenutom odlukom, utvrđena različita organizaciona struktura, tako da je broj izvršilaca za pojedina radna mjesta utvrđen od 1-n. Navedeno je posebno karakteristično za radne jedinice za ostale šumske proizvode i ostale djelatnosti (radno mjesto - referent za ostale šumske proizvode) a u koje se većim dijelom raspoređuju zaposleni koji nisu raspoređeni u okviru redovnih djelatnosti i koji se po potrebi angažuju za vršenje poslova iz redovnih djelatnosti koji su vezani za doznaku, izradu, otpremu šumskih sortimenata i druge poslove iz proste reprodukcije i na radovima vezanim za uzgoj i zaštitu šumskih kultura (pošumljavanje, proizvodnja sadnica, ljekovitog bilja, ubiranje šumskih plodova i sl.).

Na osnovu pravilnika koji je donesen na nivou Javnog preduzeća, šumska gazdinstva su donijela svoje Pravilnike o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i na osnovu kriterijuma iz Odluke o kategorizaciji šumskih gazdinstava i kriterijuma u kojim su za sva odjeljenja i radna mjesta utvrdila broj izvršilaca.

Prema obrazloženju datom za potrebe revizije na dan 31.12.2020. godine Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta za obavljanje poslova iz djelokruga Javnog preduzeća predviđen je 4.971 izvršilac, a stvarni broj zaposlenih bio je 4.961 (u okviru kojih je 605 radnika raspoređeno u sektoru za ostale šumske proizvode i ostale djelatnosti), s tim da je u okviru Javnog preduzeća, devet organizacionih dijelova imalo veći broj zaposlenih radnika u odnosu na broj sistematizovanih.

Nadzorni odbor Javnog preduzeća je 15.04.2019. godine imenovao vršioca dužnosti direktora Javnog preduzeća kao i vršioca dužnosti direktora za komercijalne poslove, proizvodnju i plan i analizu, sa kojima su zaključeni ugovori o pravima i obavezama koji su istovremeno i ugovori o radu na period od dva mjeseca. Za ostala dva izvršna direktora (finansijsko-računovodstvene poslove kao i pravne kadrovske i opšte poslove), nisu vršena imenovanja, te su na pozicijama izvršnih direktora ostala lica izabrana po konkursu 2017. godine. Pored navedenog, Nadzorni odbor je 2020. godine imenovao vršioca dužnosti direktora za ostale šumske proizvode i ostale djelatnosti. Imenovanja izvršnih direktora nisu vršena u skladu sa članom 11. stav (1) Zakona o javnim preduzećima („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 75/04 i 78/11) kao i članom 17. 18. i 19. Statuta.

Prema informaciji dostavljenoj od pravne službe, Javno preduzeće je tokom 2020. godine imenovalo vršioca dužnosti za direktore osam organizacionih dijelova (ŠG Vrbanja, ŠG Oštrelj-Drnić, ŠG Majejica, ŠG Gradiška, ŠG Drina, ŠG Borja, CSRP Doboj, CGK Trebinje). Procedura predviđena članom 20. Statuta za imenovanja izvršnih direktora nije provedena.

Pravilnikom o računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama (od decembra 2017. godine) nisu u dovoljnoj mjeri propisana pravila priznavanja, vrednovanja i evidentiranja imovine, obaveza, izvora, prihoda i rashoda, i ostalih poslovnih događaja koji su karakteristični za Javno preduzeće i ista nisu ažurirana sa izmjenama Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja.

Pomoćna knjiga osnovnih sredstava (vodi se u posebnoj programskoj aplikaciji) nije uspostavljena prema pravilima vođenja poslovnih knjiga shodno članu 12. stav (5) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske, jer analitička kartica pojedinačnog sredstva ne obezbjeđuje hronološki prikaz promjena izvršenih poslovnih događaja na sredstvima, detaljne podatke o sredstvima kao što je jedinica mjere objekta - površinu ili druge parametre veličine, naziv dobavljača kao i druge relevantne karakteristike svake stavke imovine, kod pojedinih gazdinstava ne koriste se jedinstveni nazivi i propisana konta za pojedine vrste imovine, već konta i nazivi koji ne postoje u glavnoj knjizi, veći dio imovine je iskazan u vrijednosti naknadnih ulaganja po osnovu rekonstrukcije postojećih objekata, pribavljanja projektne dokumentacije, nadzora i drugih usluga su evidentirani odvojeno od

objekta na koji se odnose i istim je dodijeljen različit inventurni broj iako se radi o jednom istom sredstvu (šumski kamionski putevi po pojedinim putnim pravcima su iskazani na više pozicija prema periodu ulaganja, umjesto da se izvršena ulaganja pripišu tom putnom pravcu, građevinski objekti-zgrade su takođe iskazani po pojedinačnim ulaganjima kao beton za radionicu, krov za lugarnicu, oluci za lugarnicu i slično, bez vrijednosti tog objekta prije renoviranja), te se u pomoćnoj evidenciji nalazi veliki broj pojedinačnih pozicija bez utvrđene veze sa objektom na koji se odnose - što onemogućava identifikaciju imovine, validnu obradu popisa i ne daje podatke o pravoj vrijednosti pojedinačnih sredstava i ukupne imovine.

Zalihe šumskih drvnih sortimenata iskazane u evidenciji pomoćne knjige zaliha na dan bilansa, nisu usaglašene sa iskazanim stanjem u glavnoj knjizi ni sa stanjem utvrđenim popisom.

Uvidom u dokumentaciju obavljenog redovnog godišnjeg popisa imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2020. godine utvrđeno je da popis nije organizovan i obavljen u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 45/16), jer:

- prije započinjanja aktivnosti popisa imovine i obaveza vezanih za unos stvarnih količina i knjigovodstvenih vrijednosti popisane imovine, odnosno utvrđivanja razlika po izvršenom naturalnom (količinskom) popisu imovine, kod najvećeg broja organizacionih jedinica Javnog preduzeća, popisne liste nisu sačinjene u dva primjerka i iste nisu dostavljene na ovjeru odgovornom licu za organizaciju i pravilnost popisa, što nije u skladu sa članom 17. stav (8) navedenog pravilnika,
- u pojedinim organizacionim dijelovima, članovi komisije za popis imenovani su suprotno članu 14. stav (1) pravilnika, obzirom da je član popisne komisije bilo lice koje je materijalno zaduženo,
- pojedinačne komisije za popis u pojedinim organizacionim dijelovima nisu sačinile popisne liste po svakom imovinskom predmetu ni količinski ni vrijednosno po mjestima popisa ili po vrstama imovine,
- dio imovine (osim u zbirnim rekapitulacijama) od strane komisija nije popisao (u ŠG Vučevica nisu popisani građevinski objekti, transportna sredstva, sredstva mehanizacije i nematerijalna imovina, u ŠG Drina i ŠG Zelengora nije popisano zemljište, a dio imovine i obaveza nije popisao analitički već samo u zbirnom iznosu - popis potraživanja i obaveza u ŠG Jahorina).
- pojedine popisne komisije nisu sačinjavale izvještaje o izvršenom popisu sa pregledom uporednog stanja imovine po popisu i po knjigama (ŠG Maglić),
- za dio imovine (zemljište, zgrade i objekti, poslovni prostori, putna infrastruktura), nije dokumentovano da je izvršen stvarni popis (uvidom na licu mjesta prema lokaciji i namjeni), već je stanje preuzeto iz pomoćne evidencije nefinansijske imovine u stalnim sredstvima (odnosi se na većinu šumskih gazdinstava), što nije u skladu sa članom 4. stav 2. pravilnika,
- komisije za popis finansijske imovine u pojedinim organizacionim dijelovima su popisale potraživanja, plasmane i date avanse na osnovu knjigovodstvenih evidencija i ista stanja dijelom nisu tačna, umjesto na osnovu dokumentacije koja odražava stvarno stanje obaveza i potraživanja (izvodi otvorenih stavki) shodno članu 12. navedenog pravilnika,
- kod dijela potraživanja po osnovu maloprodaje (potiču iz perioda do 2014. godine i ranije), nije identifikovano na koga se odnose, već se i po popisu preuzimaju u zbirnom iznosu prema evidenciji glavne knjige,
- popisom je utvrđeno stanje novčanih sredstava na prelaznom centralnom žiro računu koje ne odražava stanje gotovine nego međusobnih potraživanja i obaveza.

Kod organizacionih dijelova koji su usaglašavali potraživanja i obaveze putem izvoda otvorenih stavki, potraživanja u najvećem dijelu nisu usaglašena, a neusaglašena stanja potraživanja Javno preduzeće nije objelodanilo u Napomenama uz finansijske izvještaje, što nije u skladu sa članom 18. stav (1. i 3.) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske. Od strane revizije provedene su nezavisne potvrde salda potraživanja i obaveza (konfirmacije) po osnovu refundacija naknada plata sa Fondom zdravstvenog osiguranja i Fondom dječije zaštite, i tom prilikom su utvrđena odstupanja.

Republička šumarska inspekcija vrši inspekcijski nadzor u pogledu pridržavanja propisa koji se odnose na šume i šumarstvo, lovstvo, nacionalne parkove, reproduktivni materijal šumskog drveća i grmlja i u drugim upravnim područjima kada je to određeno posebnim propisom.

Prema Izvještaju o radu šumarske inspekcije za 2020. godinu, Planom rada za 2020. godinu ukupno su planirane 1.572 kontrole. Za 2020. godinu ukupno je izvršeno 1.100 kontrola ili 70% od ukupno planiranih. Od ukupnog broja izvršenih kontrola 598 su bile vanredne kontrole, od čega najviše u ŠG Prijedor, ŠG Banja Luka i ŠG Doboj. Izvršena je 231 kontrola prethodno izdatih rješenja. Od ukupnog broja izvršenih kontrola 490 ili 45% bile su sa utvrđenim nepravilnostima, te je u skladu sa tim šumarska inspekcija izrekla 429 prekršajnih naloga, 22 prekršajne prijave, jedna krivična prijava, i dostavila je više desetina informacija prema tužilaštvu i MUP-u RS. Oduzeto je 2.442 m³ šumskih drvnih sortimenata ukupne vrijednosti 256.715 KM, a ukupna vrijednost izrečenih prekršajnih naloga je 563.400 KM. Po osnovu (pisanih i telefonskih) predstavlki građana, šumarska inspekcija je krajem novembra 2020. godine izvršila veći obuhvat kontrole u okviru ŠG Borja, kojom je konstatovana bespravna sječa u okviru više odjela i četiri privredne jedinice Mala Ukrina, Gornja Velika Usora, Velika Usora i Tešanjka.

Prema Izvještaju Šumarske inspekcije za prvo polugodište 2021. godine konstatovano je da je u okviru privredne jedinice Mala Ukrina bespravno posječeno 6.797 m³ hrasta, 15,9 m³ jele, 205 m³ bijelog bora, Gornja Velika Usora bespravno posječeno 2.115 m³ bukve, 304 m³ smreče, 325 m³ hrasta, 45 m³ jele, 91 m³ crnog bora, Velika Usora bespravno posječeno 231 m³ hrasta, 13 m³ crnog bora i Tešanjka bespravno posječeno 76 m³ bukve. Informacija o istom je proslijeđena MUP-u na nadležno postupanje, a šumarski inspektor u istim predmetima naložio dalje aktivnosti na utvrđivanju bespravne sječe.

Prema Izvještaju o radu Službe unutrašnje kontrole u toku 2020. godine zbog pandemije korona virusa nije provodila redovne kontrole poslovanja. U 2020. godini, postupak provjere je okončan za 35 od ukupno 40 zaprimljenih anonimnih telefonihi dojava, a od 88 zaprimljenih pisanihi predstavlki Služba unutrašnje kontrole je provjerila 57 predstavlki, 17 predstavlki je ustupljeno internim kontrolama organizacionih dijelova, a za 14 predstavlki nisu provedene aktivnosti na njihovoj provjeri jer su iste zaprimljene u vrijeme pandemije korona virusa kada su na snazi bile mjere zabrane kretanja.

U Izvještaju o izvršenju proizvodno-finansijskog plana za 2020. godinu, navedeno je da su štete nastale putem bespravnih sječa veliki problem i da segmentu zaštite šuma treba posvetiti veću pažnju, da je u 2020. godini evidentirana šteta po osnovu bespravno posječenih 14.625 m³ šume u iznosu od 2.263.657 KM, a najveće su u ŠG Jahorina 4.798 m³, ŠG Romanija 1.323 m³, ŠG Prijedor 1.203 m³ i ŠG Banja Luka 1.049 m³, i da je podnešeno ukupno 1.999 prijavi za šumske štete, od toga 491 krivičnih i 1.508 prekršajnih prijavi za veličinu štete od 10.142 m³ što iznosi 1.558.751 KM. Procenat naplaćenih šteta u odnosu na one za koje su podnesene prijave 3% što iznosi 40.488 KM. U izvještaju se navodi da je u okviru zajedničkih aktivnosti MUP-a, šumarske inspekcije i Službe unutrašnje kontrole na sprovođenju Akcionog plana za suzbijanje bespravnih sječa, krađa i nelegalnog prometa, vršena kontrola drvoprerađivačkih postrojenja, kontrola usklađenosti dokumentacije sa robom po vrsti, količini i klasi u odnosu na važeće

standarde, provjera ispravnosti klasiranja po brojevima pločica i kontrola prometa šumskih drvnih sortimenata. Takođe je navedeno da sve veći broj šumskih gazdinstava postavlja video nadzor na kritičnim područjima i rampe na šumskim kamionskim putevima.

Pojedini organizacioni dijelovi Javnog preduzeća nisu na jedinstven način primjenjivali uputstva, instrukcije i usvojene računovodstvene politike, kao i zakonske propise i Međunarodne računovodstvene standarde i Međunarodne standarde finansijskog izvještavanja, jer:

- nisu vršili ukidanje rezervisanja za otpremnine zaposlenih po Aktuarskom obračunu sadašnje vrijednosti otpremnina prilikom odlaska radnika u penziju u skladu sa MRS 19 - Primanja zaposlenih i ukidanje razgraničenih prihoda po osnovu primljenih donacija u skladu sa MRS 20 – Računovodstvo državnih davanja i objelodanjivanje državne pomoći,
- zbog iskazivanja novčanih sredstava na prelaznom centralnom žiro računu koje nije stanje gotovine nego međusobnih potraživanja i obaveza, pojedinačni bilansi stanja organizacionih dijelova Javnog preduzeća, nisu sačinjeni u skladu sa usvojenim računovodstvenim politikama i isti ne omogućuju sastavljanje finansijskih izvještaja na način utvrđen Pravilnikom o računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama (dio VII-zbirni finansijski izvještaji),
- su priznali prekovremeni rad, bez prethodno donesene odluke poslodavca, što nije u skladu sa članom 36. stav (1) Kolektivnog ugovora, kao i članom 60. Zakona o radu, kojim je definisano da je u slučaju neplaniranog povećanja obima posla neophodan pismeni zahtjev ili nalog poslodavca,
- zaposlenim radnicima su isplaćivali stimulacije u iznosima 10-20%, bez prethodno donesene odluke direktora, što je suprotno članu 3. stav (2) Pravilnika o uvećanju osnovne plate zaposlenima u JPŠ „Šume Republike Srpske“ a.d. Sokolac od 14.02.2020. godine (u daljem tekstu: Pravilnik o uvećanju osnovne plate),
- su pojedinim radnicima isplaćivane stimulacije i više od tri puta na godišnjem nivou, što je suprotno članu 3. stav (2) Pravilnika o uvećanju osnovne plate, kojim je definisano da se isplata stimulacije može vršiti najviše 3 puta tokom kalendarske godine bez saglasnosti Uprave Javnog preduzeća, koja za iste radnike nije obezbjeđena,
- troškovi reprezentacije su realizovani više u odnosu na planirane iznose utvrđene Smjernicom za izradu Proizvodno-finansijskog plana, a Javno preduzeće nije donijelo interni akt kojim bi se definisali korisnici prava na troškove reprezentacije, kao i način pravdanja nastalih troškova.

ŠG Prijedor nije obračunalo troškove doprinosa za zapošljavanje i profesionalnu rehabilitaciju invalida. U okviru troškova za službena putovanja ŠG Doboj evidentiralo je fakturu koja se odnosi na dopunu ENC (elektronska naplata putarine), iako Javno preduzeće nema ENC uređaje za koje je vršena dopuna. Jednom radniku u Direkciji je vršeno uvećanje plate u ukupnom iznosu preko 30% (40%), što je suprotno članu 5. stav (2) Pravilnika o uvećanju osnovne plate.

Javno preduzeće nije definisalo procedure o postupanju u vezi stalnih sredstava koja su otpisana i isnjžena iz poslovnih knjiga u smislu uništenja sredstva, korištenja rezervnih dijelova, doniranja ili prodaje kao sekundarne sirovine.

Javno preduzeće nije definisalo procedure i način praćenja utroška goriva za radne mašine i motorne pile. Usvojeni Normativ potrošnje goriva (iz 2010. godine) nije dopunjen i ažuriran. Na osnovu dostavljenih izvještaja o utrošku goriva, utvrđeno je da potrošnja istog za pojedina motorna vozila značajno odstupa od utvrđenog normativa, a nije dokumentovano, da su od strane nadležnih lica preduzimane radnje definisane članom 20. Uputstva o primjeni pravilnika o korištenju motornih vozila iz 2009. godine.

Procedurom za realizaciju šumskih drvnih sortimenata (od januara 2018. godine) propisano je da izvođač radova, koji je ujedno i drvoprerađivač-kupac, ne može preuzimati sortimente iz odjeljenja u kojem izvodi radove. Za odabrani uzorak od nekoliko odjela nije prezentovana dokumentacija o redovnim kontrolama koja potvrđuje da se rade redovne kontrole po odjelima izvođača radova i kupaca šumskih drvnih sortimenata, odnosno da je uspostavljen efikasan sistem nadzora u vezi propisane procedure.

Odjeljenje interne revizije je organizovano u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima. Odjeljenjem rukovodi direktor Odjeljenja interne revizije koji je za svoj rad odgovoran Odboru za reviziju. Na dan 31.12.2020. godine u Odjeljenju interne revizije bila su četiri zaposlena - glavni interni revizor i tri interna revizora. Odjeljenje interne revizije je izradilo Godišnju studiju rizika i Plan rada za 2020. godinu koji sadrže detaljan prikaz rizičnih područja i plan revizija koje trebaju biti izvršene u toku godine. Godišnji izvještaj o radu interne revizije, sačinjen je na propisanim obrascima i dostavljen Centralnoj jedinici za harmonizaciju finansijskog upravljanja i kontrole i interne revizije uspostavljenoj pri Ministarstvu finansija Republike Srpske u skladu sa članom 41. Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 91/16). Navedeni izvještaj sadrži pregled osnovnih zaključaka iz svih internih revizija izvršenih u toku godine, kao i date preporuke. Godišnjim planom rada interne revizije planirano je da se izvrši 30 revizija, a izvršeno je 12 revizija iz godišnjeg plana i jedna revizija po zahtjevu Uprave, te su sačinjeni pojedinačni izvještaji u kojima su konstatovane nepravilnosti i date odgovarajuće preporuke, a kao razlog neizvršenja plana za 2020. godinu navedeno je proglašenje pandemije.

Javno preduzeće nije uredilo sistem internih kontrola prema odredbama Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske i Uputstva o načinu i postupku provođenja finansijskog upravljanja i kontrole, jer nije uspostavilo knjigu poslovnih procesa (tačka 22. pod 5. uputstva), donijelo akt o upravljanju rizicima kojim se uređuju organizacioni ciljevi i zadaci, procjena rizika i upravljanje rizicima (član 8. stav 2. zakona), identifikovalo i procijenilo rizike (nije uspostavilo registar rizika), te izradilo strategiju upravljanja rizicima (tačka 22. pod 6. uputstva) i nije izvršilo analizu i ažuriranje postojećeg Pravilnika o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima i drugih internih akata.

Uspostavljeni sistem internih kontrola nije funkcionisao na način da je obezbijedio istinito i fer izvještavanje i usklađenost sa važećim zakonima i propisima, što je osim u ovoj tački navedeno u većini tačaka ovog izvještaja.

Preporučuje se direktoru Javnog preduzeća da obezbjedi da se:

- **pomoćna evidencija osnovnih sredstava uspostavi na način da se omogućí pojedinačno obuhvatanje imovine po sredstvima kako bi se svako sredstvo moglo popisati, te identifikovati potencijalno obezvređenje, shodno članu 12. stav (5) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske,**
- **popis imovine i obaveza organizuje i obavlja u skladu sa Pravilnikom o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza,**
- **prekovremeni rad prizna u skladu sa članom 36. stav 1) Kolektivnog ugovora, kao i članom 60. Zakona o radu, kao i da se uvećanja osnovne plate putem stimulacija vrši u skladu sa članovima 3, 4. i 5. Pravilnika o uvećanju osnovne plate.**

4. Nabavke

Javno preduzeće je Planom nabavki za 2020. godinu (usvojenog od strane Nadzornog odbora) predvidjelo vrijednost nabavki roba, usluga i radova u iznosu od ukupno 120.754.288 KM (bez uključenog poreza na dodatu vrijednost). Plan nabavki za Javno preduzeće je urađen na osnovu pojedinačnih planova svakog organizacionog dijela.

Prema Izvještaju o zaključenim ugovorima sačinjenom od strane Javnog preduzeća za potrebe revizije, tokom 2020. godine provedena su 703 postupka javnih nabavki ugovorene vrijednosti od 63.808.946 KM (bez PDV-a), od čega je 111 otvorenih postupaka u vrijednosti od 15.549.509 KM, 172 konkurentna zahtjeva u vrijednosti od 2.106.497 KM, 379 direktnih sporazuma u vrijednosti od 1.339.165 KM, 17 pregovaračkih postupaka u vrijednosti od 1.910.803 KM, te su provedeni postupci javnih nabavki putem Aneksa II dio B Zakona o javnim nabavkama („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 38/14) od čega se 23 postupka javnih nabavki u vrijednosti od 163.548 KM odnose na nabavke provedene na nivou organizacionih dijelova i centralizovane nabavke za potrebe Javnog preduzeća i Direkcije, dok se preostalih 42.739.425 KM odnosi na usluge u šumarstvu za usluge sječe bez koranja.

Prema navedenom Izvještaju, pored gore pomenutog, zaključeni su i ugovori za sječu slučajnih užitaka četinarara u ljetnoj sezoni sa koranjem, čija vrijednost iznosi 4.571.434 KM, od čega je 2.181.014 KM ugovoreno putem pregovaračkog postupka, a iznos od 2.390.420 KM ugovoren je postupcima dodjele ugovora putem Aneksa II dio B Zakona o javnim nabavkama, čiji broj nije iskazan iz razloga što ne postoji elektronska evidencija, koja bi objedinila broj postupaka iskazanih u mjesečnim izvještajima o zaključenim ugovorima.

Revizorskim ispitivanjem je obuhvaćeno 67 postupaka javnih nabavki, u vrijednosti oko 27 miliona KM (bez PDV-a), što čini oko 40% ukupno ugovorenih javnih nabavki.

Ispitivanjem postupaka javnih nabavki utvrđene su sledeće nepravilnosti i neusklađenosti:

- za nabavku zaštitne opreme (19.528 KM), laptop računara (9.055 KM), obrazaca otpremnog iskaza (24.000 KM) u Direkciji, usluga sječe i izvoza slučajnih užitaka (39.000 KM), dijelova i servisiranja traktora (12.000 KM) i izrade i održavanja električnih instalacija (12.000 KM) u ŠG Maglić, GPS uređaja za praćenje vozila u ŠG Visočnik (10.800 KM), sitnog alata, inventara i potrošnog materijala u ŠG Sjemeć (12.000 KM), zamjena elektroinstalacija (8.799 KM) i GPS uređaja (8.700 KM) u ŠG Gradiška, sjemena u CGK (7.339 KM) izvršeno je kroz dijeljenje predmeta nabavke, što nije u skladu sa članom 15. stav (6) Zakona, odnosno provedeno je više direktnih sporazuma sa istim referentnim brojem Jedinstvenog riječnika javne nabavke (JRJN), čime ukupna vrijednost tako provedenih postupaka prelazi vrijednost limita za primjenu pomenutog postupka navedenog u članu 87. stav (3) Zakona,
- u Direkciji Sokolac zahtjev za dostavljanje ponuda, u postupcima nabavke putem konkurentskog zahtjeva, nije upućen na minimalno tri adrese, što nije u skladu sa članom 88. stav (1) Zakona,
- prilikom pripreme tehničke specifikacije za postupak nabavke restoranskih-ugostiteljskih usluga, u Direkciji, nije korišten referentni broj Jedinstvenog rječnika javne nabavke, kako je definisano članom 6. Pravilnika o postupku dodjele ugovora o uslugama iz Aneksa II dio B Zakona o javnim nabavkama („Službeni glasnik BiH” broj 66/16),
- nabavka usluge nadzora nad izradom šumskoprivredne osnove, podijeljena u tri lota, odnosno tri šumskoprivredna područja (Rogatičko, Mrkonjičko i Čajničko) ukupne vrijednosti 39.200 KM, nije definisana u dijelu Zakona kojim su definisane procedure za koje se provodi Aneks II dio B,

- Odluka o izboru najpovoljnijeg ponuđača u ŠG Ribnik u postupku nabavke usluga sječe i izrade šumskih drvnih sortimenata, transporta šumskih drvnih sortimenata od panja do stovarišta na šumskom kamionskom putu i građevinskih usluga popravke i izgradnje traktorskih vlaka u odjelu 13 i 87, nije dostavljena u roku od tri dana, a najkasnije u roku od sedam dana od dana donošenja odluke, kako je to predviđeno odredbama člana 70. stav (2) Zakona,
- Agenciji za javne nabavke tokom 2020. godine su većinom dostavljani Izvještaji o postupcima javnih nabavki, kako je to predviđeno odredbama člana 75. stav (1) Zakona o javnim nabavkama, međutim zbog interne korespodencije Organizacionih dijelova i Direkcije koja dostavlja Izvještaje Agenciji, postoje zakašnjenja u odnosu na rok propisan članom 75. stav (1) Zakona i rokovima koje utvrđuje Agencija podzakonskim aktima,
- U Direkciji (kancelarija u Banjoj Luci), za nabavku integralnog informacionog sistema Agenciji za javne nabavke nije dostavljen Izvještaj o postupku javne nabavke, kako je to predviđeno odredbama člana 75. stav (1) Zakona,
- na veb-stranici nisu objavljeni osnovni elementi ugovora o nabavci integralnog informacionog sistema, kako je to predviđeno odredbama člana 75. stav (2) Zakona,
- Kod šumskih gazdinstva Prijedor, Gorica, Oštrej-Drinić, Banja Luka, Doboj, Čemernica, Lisina, Jahorina, Sjemeć, Drina, Maglić, Visočnik, Vučevica, Treskavica, Klekovača-Potoci, Milići, Zelengora, Vrbanja i Romanija i CGK revizijskim aktivnostima nismo se mogli uvjeriti u postojanje pouzdane evidencije realizacije ugovora kroz jedinstveni registar ugovora, kako je to regulisano članom 22. stav (7) Pravilnika o izmjenama i dopunama pravilnika o javnim nabavkama usluga i radova u šumarstvu i nadzoru nad njihovim izvođenjem.

Preporučuje se direktoru Javnog preduzeća da obezbijedi da se prilikom provođenja postupaka javnih nabavki poštuju članovi 15. stav (6), 70. stav (2), 75. stav (1) i (2), 87. stav (3), 88. stav (1) Zakona o javnim nabavkama, kao i član 6. Pravilnika o postupku dodjele ugovora o uslugama iz Aneksa II dio B Zakona o javnim nabavkama i član 22. stav (7) Pravilnika o izmjenama i dopunama pravilnika o javnim nabavkama usluga i radova u šumarstvu i nadzoru nad njihovim izvođenjem.

5. Priprema i donošenje proizvodno-finansijskog plana

Proizvodno-finansijski plan Javnog preduzeća šumarstva „Šume Republike Srpske“ a.d. Sokolac za 2020. godinu (u daljem tekstu: Proizvodno-finansijski plan) izrađen je prema Smjernicama za izradu godišnjeg proizvodno-finansijskog plana za 2020. godinu, donesenim od strane Uprave i Nadzornog odbora, a usvojen je od strane Vlade Republike Srpske, na sjednici održanoj 06.02.2020. godine.

Prijedlog Proizvodno-finansijskog plana za 2020. godinu Nadzorni odbor je usvojio 26.12.2019. godine, što nije u skladu sa članom 28. Zakona o šumama kojim je propisano da Javno preduzeće donosi godišnji plan gazdovanja šumama do 1. decembra tekuće godine za narednu godinu.

Revizijom je utvrđeno da Šumarski program Republike koji se izrađuje za period od 20 godina i koji predstavlja ključni dokument za planiranje, provođenje, praćenje i vrednovanje šumarske politike, nije izrađen, što nije u skladu sa članom 10. Zakona o šumama.

Proizvodno-finansijski plan za 2020. godinu u skladu sa članom 28. Zakona o šumama sadrži plan sjemensko-rasadničke proizvodnje i šumskouzgojnih radova, zaštite šuma i šumskog zemljišta, sječe i proizvodnje šumskih drvnih sortimenata, realizacije šumskih

drvnih sortimenata, korišćenja ostalih šumskih proizvoda, prihoda i rashoda, investicionih ulaganja, kao i planirani obim sredstava za izvršenje ovog plana.

Ukupan obim sječe i proizvodnje šumskih drvnih sortimenata planiran je u iznosu od 2.027.358 m³ neto drvene mase, što po važećem Cjenovniku iznosi 183.162.934 KM. Na osnovu planiranog obima realizacije šumskih drvnih sortimenata za 2020. godinu i njihovih cijena iz važećeg Cjenovnika, kao i drugih prihoda, sa jedne strane, te rashoda nastalih korišćenjem šuma i šumskog zemljišta u skladu sa Zakonom o šumama i ostalim zakonskim i podzakonskim propisima, utvrđena je projekcija ukupnih prihoda i rashoda prema strukturi u bilansu uspjeha.

Prihodi su planirani u iznosu od 217.899.399 KM (poslovni prihodi 217.212.791 KM, finansijski prihodi 323.552 KM, ostali prihodi 347.056 KM i prihodi po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina 16.000 KM).

Rashodi su planirani u iznosu od 212.654.320 KM (poslovni rashodi 211.182.015 KM, finansijski rashodi 772.149 KM, ostali rashodi 687.156 KM i rashodi po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina 13.000 KM).

Dobitak u poslovanju planiran je u iznosu od 5.245.078 KM (što predstavlja razliku između planiranih ukupnih prihoda i ukupnih rashoda).

Investiciona ulaganja su planirana u iznosu od 51.503.609 KM (za biološke investicije 10.480.640 KM, izgradnju i rekonstrukciju šumskih kamionskih puteva 8.975.489 KM, izradu šumskoprivrednih osnova 1.318.506 KM, informacionog sistema 12.100.948 KM, nabavku osnovnih sredstava 12.006.313 KM, izgradnju i kupovinu objekata 1.393.751 KM i ostalo 2.216.751 KM).

Finansiranje investicionih ulaganja je planirano iz amortizacije neutrošene iz prethodnog perioda i planirane u 2020. godini (8.605.644 KM), naknade za korišćenje šuma i šumskog zemljišta u svojini Republike - sredstva za prostu reprodukciju (13.719.325 KM), sredstava posebnih namjena za šume - proširena reprodukcija (11.458.985 KM), neto dobitka iz prethodnog perioda (7.718.643 KM), iz kreditnih sredstava (6.300.000 KM), donacija (481.201 KM) i ostalih izvora (3.219.811 KM).

Revizijom je utvrđeno da navedeni izvori finansiranja investicionih ulaganja, većim dijelom nisu usaglašena sa operativnim sredstvima, jer je za investicije planirano pribavljanje sredstava posebnih namjena za šume u iznosu većem od ukupnog iznosa koji je u Planu utroška sredstava za šume (koji Vladi Republike Srpske predlaže Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede) planiran za raspodjelu svim korisnicima sredstava (Budžetom za 2020. godinu, sredstva posebnih namjena za šume planirana su ukupno u iznosu od 8.115.000 KM), kao i na bazi obračunskih kategorija za koje realna novčana sredstva nisu obezbijeđena (sredstva amortizacije, neto dobitka).

Preporučujemo direktoru Javnog preduzeća da obezbijedi da se izradi Šumarski program Republike Srpske u saradnji sa Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

6. Finansijski izvještaji

Finansijski izvještaji Javnog preduzeća pripremljeni su i prezentovani u obrascima koji su propisani Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 63/16).

U postupku sačinjavanja finansijskog izvještaja, izvršene su eliminacije:

- finansijskih prihoda kod Direkcije i finansijskih rashoda finansiranja Direkcije kod organizacionih dijelova u iznosu od 4.920.780 KM, koji se odnose na finansiranje

Direkcije, pa su ukupni prihodi nakon eliminacije iskazani u iznosu od 204.225.329 KM, a ukupni rashodi su iskazani u iznosu od 204.051.240 KM, –potraživanja i obaveza između povezanih pravnih lica (2.586.064 KM), kao i aktivnih i pasivnih vremenskih razgraničenja 26.993.735 KM (objašnjeno u tačkama 6.2.1.2. i 6.2.2.3. izvještaja), pa je ukupna poslovna aktiva i pasiva nakon eliminacije iskazana u iznosu od 156.730.517 KM.

Pored obrazaca navedenih pravilnikom, Javno preduzeće je sačinilo Izvještaj o izvršenju proizvodno-finansijskog plana poslovanju za 2020. godinu, u kojem su prezentovani ostvareni rezultati u odnosu na plan poslovanja za 2020. godinu. Ukupni prihodi realizovani su iznosu od 204.225.329 KM i niži su za 6% u odnosu na planirane prihode, a ukupni rashodi ostvareni su u iznosu od 204.051.240 KM i niži su za 4% u odnosu na planirane rashode. Investiciona ulaganja su iskazana u iznosu 24.025.2070 KM, što je za 53% niže u odnosu na Plana investicionih ulaganja. U izvještaju nisu navedeni razlozi za neizvršenje plana investicionih ulaganja. Pomenuti izvještaj su usvojili Nadzorni odbor (24.03.2021. godine) i Vlada Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 59/21).

6.1. Bilans uspjeha

6.1.1. Prihodi

U obrascu Bilans uspjeha (Izvještaj o ukupnom rezultatu) iskazani su ukupni prihodi u iznosu od 204.225.329 KM, a čine ih poslovni prihodi (202.943.012 KM), finansijski prihodi (856.189 KM), ostali prihodi (415.872 KM) i prihodi po osnovu ispravke greške iz ranijih godina u iznosu od 10.256 KM.

Poslovni prihodi su iskazani u iznosu od 202.943.012 KM, a čine ih prihodi od prodaje robe (532.770 KM), prodaje učinaka (178.400.719 KM), aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka (10.401.922 KM), povećanja vrijednosti zaliha učinaka (2.422.656 KM), povećanja vrijednosti investicionih nekretnina i bioloških sredstava koja se ne amortizuju (5.518.338 KM) i ostali poslovni prihodi u iznosu od 5.666.607 KM.

Prihode od prodaje učinaka na domaćem tržištu čine prihodi po osnovu prodaje šumskih drvnih sortimenata (177.507.264 KM), sporednih šumskih proizvoda (21.265 KM) i ostalih proizvoda i usluga (872.190 KM).

Prodaja šumskih drvnih sortimenata, vršena je po Cjenovniku šumskih drvnih sortimenata kojeg je donio Nadzorni odbor (od 09.02.2018. godine), nakon što je Vlada Republike Srpske dala saglasnost na Cjenovnik (od 11.01.2018. godine). Cjenovnik je dopunjen i izmjenjen Odlukom o dopuni Cijenovnika u dijelu cijena šumskog otpada četinara (od 26.12.2018. godine), Odlukom o povećanju cijena celuloznog (oblog i cijepanog) drveta četinara (od 25.12.2019. godine) i Odlukom o izjednačavanju cijena TT stubova bijelog i crnog bora sa cijenom TT stubova jele i smrče (od 03.01.2020. godine).

Javno preduzeće je tokom godine vršilo analizu cijena šumskih drvnih sortimenata tržišta u okruženju, i prema reviziji prezentovanom Pregledu cijena za mjesec juli 2020. godine, utvrđeno je da su cijene pojedinih drvnih sortimenata uglavnom bile veće u odnosu na Cjenovnik Javnog preduzeća.

Poslovnim politikom i internim aktima Javnog preduzeća, propisan je način prodaje šumskih drvnih sortimenata putem ugovora za sukcesivnu isporuku, javnog nadmetanja - licitacijom i putem maloprodaje (može se vrši isključivo lokalnom stanovništvu). Prodaja putem javnog nadmetanja - licitacijom u 2020. godini nije vršena.

Revizijom je utvrđeno da su naknadno po preuzimanju i otpremi drvnih sortimenata, priznate reklamacije kupcima i po tom osnovu je izvršeno isknjižavanje storniranjem

iskazane vrijednosti prihoda i potraživanja, što nije u skladu sa relevantnim računovodstvenim pravilima i propisima, jer se ne radi o ispravci greške već o poslovnoj promjeni koja je nastala na osnovu drugog poslovnog događaja za koji je ispostavljen novi dokument - knjižno obavještenje. Najveći iznosi priznatih reklamacija kupcima odobrilo je ŠG Gorica u iznosu od najmanje 32.257 KM i ŠG Ribnik u iznosu od najmanje 31.315 KM.

Prihodi od prodaje učinaka, kao i rashodi/gubici po osnovu umanjenja vrijednosti potraživanja od kupaca po ovom osnovu su potcijenjeni najmanje za 60.000 KM, jer priznavanje nije izvršeno prema MFSI 15 - Prihodi od ugovora s kupcima (paragraf 108) koji nalaže da se „nakon početnog priznavanja potraživanja iz ugovora sa kupcem, sve razlike između potraživanja odmjerenih u skladu sa MSFI 9 i odgovarajućeg priznatog iznosa prihoda treba da se prezentuju kao rashod (na primjer, kao gubitak po osnovu umanjenja vrijednosti)”.

Pomenuta šumska gazdinstva nisu u postupku otpreme drvnih sortimenata uspostavili sistem internih kontrola na način da se eliminiše rizik po osnovu reklamacije, s obzirom da prilikom preuzimanja i otpreme drvnih sortimenata, otpremač iste isporučuje kupcu.

Prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka su iskazani u iznosu od 10.401.922 KM, a odnose se na prihode od aktiviranja ili potrošnje učinaka i robe (7.528.167 KM) i prihode od prodaje učinaka povezanim pravnim licima u iznosu od 2.873.755 KM.

Prihodi od aktiviranja ili potrošnje učinaka su precijenjeni za iznos od 140.848 KM po osnovu pravdanja sredstava za prostu reprodukciju šuma izvršenih u vlastitoj režiji.

Kod ŠG Zelengora precijenjeni su prihodi i stalna sredstva na poziciji ulaganja u tuđe nekretnine za 57.075 KM, jer su dva puta priznati prihodi po osnovu tekućeg održavanja šumskih kamionskih puteva. Prihodi su precijenjeni kod ŠG Banja luka za 55.685 KM i kod ŠG Jahorina za 28.088 KM, a potcijenjena rezervisanja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava za navedene iznose, jer su više obračunati troškovi šumskouzgojnih radova i pravdana ulaganja na ime proste reprodukcije šuma (detaljnije objašnjeno u tački 6.2.2.2. izvještaja).

Prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka se odnose na prihode po osnovu poslova izvršenih u vlastitoj režiji (sopstvenom radnom snagom, mehanizacijom i materijalom) na ime pravdanja proste reprodukcije šuma shodno članu 89. stav (4) Zakona o šumama (za pripremu zemljišta za prirodno podmlađivanje, pošumljavanje, popunjavanje novopodignutih šumskih kultura, njegu šumskih kultura i šumskih sastojina, prve prorede šumskih kultura, zaštitu šuma od biljnih bolesti, štetočina i požara, projektovanje, izgradnju, rekonstrukciju i održavanje šumskih kamionskih puteva i za izradu šumskoprivrednih osnova).

Prihodi od prodaje učinaka povezanim pravnim licima čine prihodi kod IRPC (2.237.455 KM), CSRP po osnovu prodaje sadnog materijala (627.325 KM) i ŠG Lisina (8.975 KM). Prihodi kod IRPC najvećim dijelom se odnose na prihode po osnovu izrade šumsko privredne osnove (1.359.432 KM), izrade projekata šumskih kamionskih puteva (289.971 KM), izrade zapreminskih i sortimentnih tablica (487.726 KM) i izrade studije potencijala ostalih šumskih proizvoda (34.908 KM).

Prihodi od povećanja vrijednosti zaliha učinaka su iskazani u iznosu od 2.422.656 KM, a odnose se na prihode po osnovu promjene stanja zaliha šumskih drvnih sortimenata, te sadnog i sjemenskog materijala (nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda) između dva perioda izvještavanja (na kraju obračunskog perioda u odnosu na početak).

Revizijom je utvrđeno da je pozicija povećanje vrijednosti zaliha učinaka precijenjena najmanje za iznos od 41.301 KM (ŠG Zelengora za 29.127 KM, ŠG Majeвица za 4.494 KM i ŠG Milići za 7.680 KM), jer na dan bilansa nije izvršeno usaglašavanje knjigovodstvenog

stanja zaliha šumskih drvnih sortimenata sa stanjem utvrđenim po popisu. Po navedenom osnovu, precijenjen je i dobitak tekuće godine (detaljnije pod tačkom 6.2.1.2. izvještaja).

Prihodi od povećanja vrijednosti investicionih nekretnina i bioloških sredstava koja se ne amortizuju su priznati u iznosu ulaganja pravdanih po osnovu proste reprodukcije šuma, uporedo sa umanjem rezervisanja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava, obračunatih po članu 89. stav (1) i (4) Zakona o šumama. Pravdanje je izvršeno u iznosu ulaganja u rekonstrukciju i održavanje šumskih kamionskih puteva (uglavnom izvršene po ugovorima sa dobavljačima), pošumljavanje, njegu šumskih kultura i drugih ulaganja po osnovu proste reprodukcije šuma. Značajan iznos iskazanih prihoda se odnosi na ulaganja u nekretnine koje se amortizuju (rekonstrukcija šumskih kamionskih puteva), te se ne mogu smatrati приходima od povećanja vrijednosti investicionih nekretnina i bioloških sredstava koja se ne amortizuju kako je to definisano članom 52. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruga, druga pravna lica i preduzetnike.

Ostali poslovni prihodi su iskazani u iznosu od 5.666.607 KM, a čine ih prihodi od premija, subvencija i dotacija (225.588 KM), refundacija za naknade plata od Fonda zdravstvenog osiguranja i Fonda dječije zaštite (829.252 KM), zakupnina (118.841 KM), donacija (700.490 KM), namjenskih izvora finansiranja-proširena reprodukcija (1.136.045 KM), lovstva (103.289 KM), naknada za rad u privatnim šumama (1.878.132 KM), tenderske dokumentacije (1.536 KM), naknade šumske štete (122.294 KM) i ostali prihodi u iznosu od 551.140 KM.

Prihodi od premija, subvencija i dotacija su precijenjeni za iznos od 100.000 KM jer ŠG Doboj iste nije priznalo u skladu sa zahtjevima MRS 20 - Računovodstvo državnih davanja i objelodanjivanja državnih pomoći, koji podrazumijeva da se davanje priznaje kao prihod tokom perioda neophodnih za sučeljavanje na sistematskoj osnovi sa povezanim troškovima koje treba pokriti iz tih prihoda. Sredstva su odobrena po projektu koji nije realizovan, već je njegova realizacija planirana u narednom periodu u skladu sa zaključenim Ugovorom sa Fonda za zaštitu životne sredine i energetske efikasnost Republike Srpske, a kojim su definisani uslovi, način namjenskog korištenja i pravdanja utrošenih sredstva. Za pomenuti iznos precijenjen je dobitak tekuće godine, a potcijenjena su pasivna vremenska razgraničenja (pozicija odloženi prihodi i primljene donacije).

Prihodi od donacija se odnose na prihode po osnovu doniranih sadnica po „Projektu održivog upravljanja šumama i krajolicima” (367.050 KM), prihoda od donacija iz ranijeg perioda priznatih uporedo sa umanjem razgraničenih prihoda u iznosu troška godišnje amortizacije sredstava primljenih bez naknade (178.000 KM), sredstava proširene reprodukcije šuma odobrena CSRP po rješenju Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede za neplanirane mjere zaštite koje mogu da prouzrokuju prirodne katastrofe (95.000 KM) i drugih vidova donacija (60.440 KM).

Prihodi iz namjenskih izvora finansiranja-proširena reprodukcija se u cijelosti odnose na subvencije odobrene po rješenjima Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske iz sredstava prikupljenih po osnovu naknada za unapređivanje opštekorisnih funkcija šuma (proširena reprodukcija) u skladu sa članom 91. Zakona o šumama.

Prihodi od naknada za rad u privatnim šumama su iskazani po osnovu naknade koju uplaćuju vlasnici privatnih šuma u postupku vršenja doznake, odnosno odobravanja sječe šume, u skladu sa članom 90. Zakona o šumama.

Ostali prihodi su najvećim dijelom iskazani kod šumskih gazdinstava Čemernica (212.189 KM) i Jahorina (194.459 KM).

U 2020. godini, ŠG Čemernica je iskazalo prihode od iskorištenih sredstava za prostu reprodukciju šuma i aktivna vremenska razgraničenja u iznosu od 187.262 KM, iako u tekućem periodu nisu nastali troškovi tj. izvršena ulaganja u prostu reprodukciju šuma na osnovu kojih bi se mogli priznati prihodi, što nije u skladu sa članom 89. stavovi (1 do 4) Zakona o šumama i članovima 20. stav (3) i 53. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike. Zbog prethodno navedenog, ostali prihodi i aktivna vremenska razgraničenja su pecijenjeni za iznos od 187.262 KM.

Ostali prihodi kod ŠG Jahorina u cijelosti se odnose na uplaćene naknade za građevinsko zemljište koje se nalazi na području Jahorine na kojem su u ranijem periodu izgrađeni objekti, te prilikom legalizacije izgrađenih objekata u svrhu uspostavljanja pravnog jedinstva zemljišta i zgrade na osnovu člana 330. Zakona o stvarnim pravima („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 124/08, 58/09, 95/11 i 107/19) Republička uprava za geodetske i imovinsko pravne poslove - područna jedinica Pale, donijela je rješenja o plaćanju navedene naknade na bankovni račun ŠG Jahorina. U rješenjima je navedeno da se radi o građevinskom zemljištu koje je u posjedu ŠG Jahorina, a u knjigovodstvenoj evidenciji pomenuto zemljište nije bilo evidentirano.

Finansijski prihodi su iskazani u iznosu od 856.189 KM, a odnose se na prihode od kamata (676.899 KM), prihode od učešća u dobitku od zajedničkih ulaganja (49.518 KM) i ostale finansijske prihode u iznosu od 129.772 KM.

Prihodi od kamata se odnose na obračunate zatezne kamate prema kupcima šumskih drvnih sortimenata koji nisu izmirili potraživanja u ugovorenom roku.

Revizijom je utvrđena, nedosljednost u primjeni ugovorenih obaveza po osnovu priznavanja kamata. U toku godine po odobrenju Uprave Javnog preduzeća, izvršeno je oslobađanje od obaveze plaćanja obračunatih kamata zbog neblagovremenog plaćanja u iznosu od najmanje 89.900 KM (ŠG Gorica 26.350 KM, ŠG Ribnik 24.877 KM, ŠG Lisina 9.815 KM, ŠG Klekovača-Potoci 15.845 KM, ŠG Čemernica 5.115 KM i ŠG Drina 7.900 KM).

Za iznos oslobađanja od plaćanja kamate izvršeno je isknjižavanje storniranjem iskazane vrijednosti prihoda od kamata i potraživanja. Po ovom osnovu, najmanje za 89.900 KM su potcijenjeni prihodi od kamata, kao i rashodi/gubici po osnovu umanjenja vrijednosti potraživanja po osnovu kamata, jer priznavanje nije izvršeno prema MFSI 15 - Prihodi od ugovora s kupcima (paragraf 108).

Prihodi od učešća u dobitku od zajedničkih ulaganja su iskazani kod ŠG Vučevica (24.518 KM) i ŠG Gradiška (25.000 KM).

Prihodi kod ŠG Vučevica se odnose na prihode po osnovu izgradnje šumskog kamionskog puta vlastitim sredstvima (sopstvenom mehanizacijom, materijalom i radnom snagom) i nisu klasifikovani kao prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka u skladu sa članom 50. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

Prihodi kod ŠG Gradiška se odnose na doznačena sredstva od strane opštine Srbac po osnovu zajedničkih ulaganja u rekonstrukciju šumskih kamionskih puteva, i nisu klasifikovani u skladu sa članom 53. navedenog pravilika.

Ostali finansijski prihodi kod ŠG Zelengora (68.719 KM) su iskazani po osnovu dobijenog sudskog spora po prvostepenoj sudskoj presudi na ime neplaćenih potraživanja za prodate šumske drvene sortimente u toku 2017. godine kupcu Opšta poljoprivredna zadruga „Zadrukar” Modriča. S obzirom da potraživanja nisu naplaćena, a već su i iskazana na poziciji spornih potraživanja, priznavanje nije izvršeno u skladu sa članom 54.

Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike, jer se prihodi po osnovu otpisanih potraživanja priznaju kada budu naplaćena. Po ovom osnovu su za navedeni iznos precijenjeni ostali finansijski prihodi, potraživanja iz specifičnih poslova i finansijski rezultat (dobitak) tekuće godine.

Ostali prihodi su iskazani u iznosu od 415.872 KM, a najvećim dijelom se odnose na prihode od naplaćenih otpisanih potraživanja (80.176 KM), otpisa obaveza (53.359 KM), ukidanja neiskorišćenog rezervisanja (43.635 KM) i ostale nepomenute prihode u iznosu od 233.715 KM.

Ostali nepomenuti prihodi najvećim dijelom se odnose na prihode po osnovu sudske presude kod ŠG Birač (154.720 KM) i prihode po osnovu naplaćene štete od osiguravajućeg društva kod CSRP (65.363 KM).

Preporučuje se direktoru Javnog preduzeća da obezbijedi da se:

- **prihodi i potraživanja od ugovora sa kupcima nakon početnog priznavanja od prodaje učinaka, kao i rashodi/gubici po osnovu umanjenja vrijednosti potraživanja od kupaca priznaju u skladu sa zahtjevima MFSI 15 - Prihodi od ugovora s kupcima (paragraf 108),**
- **prihodi od premija, subvencija i dotacija priznaju u skladu sa zahtjevima MRS 20 - Računovodstvo državnih davanja i objelodanjivanja državnih pomoći,**
- **prihodi od iskorištenih sredstava za prostu reprodukciju šuma priznaju u periodu kada su izvršena ulaganja u prostu reprodukciju šuma u skladu sa članom 89. stavovi (1 do 4) Zakona o šumama,**
- **prihodi po osnovu otpisanih potraživanja priznaju u momentu naplate u skladu sa članom 55. stav (9) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.**

6.1.2. Rashodi

U obrascu Bilans uspjeha iskazani su ukupni rashodi u iznosu od 204.051.240 KM, a čine ih poslovni rashodi (200.086.136 KM), finansijski rashodi (1.866.937 KM), ostali rashodi (1.517.736 KM), rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine (809 KM) i rashodi po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke greške iz ranijih godina u iznosu od 579.622 KM.

Poslovni rashodi su iskazani u iznosu od 200.086.136 KM. Odnose se na nabavnu vrijednost robe, troškove materijala, troškove zarada, naknade zarada i ostalih ličnih rashoda, troškove proizvodnih usluga, troškove amortizacije i rezervisanja, nematerijalne troškove i troškove poreza i doprinosa.

Troškovi materijala su iskazani u iznosu od 8.751.802 KM, a čine ih troškovi materijala za izradu učinaka (utrošeni materijal i sadnice, te troškovi zaštite šuma i lovstva) 1.948.039 KM, troškovi ostalog materijala (kancelarijski materijal, rezervni dijelovi, alat i sitan inventar, HTZ oprema, auto-gume i ostali režijski materijal) 2.913.174 KM, troškovi goriva, maziva i ostalog goriva 3.542.667 KM i troškovi električne energije u iznosu od 347.923 KM.

Troškovi zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda su iskazani u iznosu od 96.171.975 KM, a čine ih troškovi bruto zarada i bruto naknada zarada i ostali lični rashodi.

Troškovi bruto zarada i bruto naknada zarada su iskazani u iznosu od 93.085.790 KM, a odnose se na platu poslije oporezivanja (46.513.659 KM), topli obrok (9.940.773 KM), terenski dodatak (439.166 KM), regres i ostale naknade (popisna komisija i dr.) 2.641.379 KM, porez i doprinose na zarade i naknade (33.457.074 KM) i bruto naknade članovima

nadzornog odbora i odbora za reviziju u iznosu od 93.737 KM. Bruto zarade i naknade zarada zaposlenih i bruto naknade članovima nadzornog odbora i odbora za reviziju obračunate su za period januar-decembar 2020. godine.

Zarade, naknade zarada i druga primanja u Javnom preduzeću definisana su Kolektivnim ugovorom, Odlukom o utvrđivanju visine plate direktora organizacionih dijelova u JPŠ „Šume RS“ a.d. Sokolac (od 31.01.2020. godine), Pravilnikom o uvećanju osnovne plate i Zaključcima Vlade Republike Srpske (od 2011. i 2013. godine) kojima su definisane i naknade članovima Nadzornog odbora i odbora za reviziju.

Obračun minolog rada za svaku navršenu godinu radnog staža vršen je na platu koja se sastoji od osnovne plate i uvećanja plate (po osnovu uvećanja za stručnu spremu, obavljanje visoko složenih poslova, po osnovu otežanih uslova za rad i sl.), što nije u skladu sa članom 69. stav (1) tačka (1) Kolektivnog ugovora, kojim je definisano da se osnovna plata uvećava za 0,5% za svaku godinu radnog staža, dok je članom 66. stav (2) Kolektivnog ugovora definisano da osnovnu platu određuje koeficijent složenosti posla, cijena rada i vrijeme provedeno na poslu.

Organizacioni dijelovi Javnog preduzeća su na osnovu Zaključka Uprave (od 19.02.2020. godine) izvršili isplatu naknade članovima popisnih komisija u najmanjem iznosu od 33.448 KM, što je u suprotnosti sa Kolektivnim ugovorom, jer isplata navedene naknade nije definisana Kolektivnim ugovorom ni drugim internim aktom. Osim navedenog pojedini organizacioni dijelovi (Direkcija) isplaćivali su i druge naknade koje nisu definisane internim aktima (komisiji za raspodjelu šumskodrvnih sortimenata, članovima stručne komisije za praćenje primjene standarda, komisiji za disciplinski postupak) u najmanjem iznosu od 8.900 KM.

U određenim organizacionim dijelovima (Direkcija, ŠG Romanija i ŠG Borja), za pojedine radnike su donesena rješenja o uvećanju osnovne plate suprotno članu 69. Kolektivnog ugovora, kao i članu 2. stav (2) Pravilnika o uvećanju osnovne plate. Navedenim rješenjima, izvršeno je uvećanje osnovne plate radnika zaposlenih na mjestu vozača, tehničkog sekretara i referenta za nabavke.

Ostali lični rashodi su iskazani u visini od 3.086.185 KM, a odnose se na troškove prevoza (1.678.213 KM), troškove otpremnina (180.890 KM), pomoći zaposlenima (868.060 KM), nagrade zaposlenima (22.541 KM), troškove dnevnica, smještaja, ishrane i prevoza na službenom putu (205.497 KM), naknade za korištenja sopstvenog vozila u poslovne svrhe (27.555 KM) i ostale naknade troškova zaposlenim u iznosu od 103.429 KM.

Putni nalozi nisu popunjavani u skladu sa Uredbom o naknadama za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u javnom sektoru Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 73/10), jer isti nisu pravdani u roku od 7 dana u (član 16. stav 1. Uredbe), za putovanja u inostranstvo nisu donosili rješenja u skladu sa članom 14. stav 2. Uredbe, a nisu ni popunjavani izvještaji o obavljenom putovanju (član 16. stav 2. Uredbe).

Troškovi proizvodnih usluga su iskazani u iznosu od 53.335.598 KM. Odnose se na troškove usluga za izradu učinaka (45.821.133 KM), troškove transportnih usluga (168.795 KM), troškove telefonskih i poštanskih usluga (793.661 KM), troškove usluga održavanja (3.276.017 KM), troškove zakupa (70.721 KM), reklame i propagande (221.235 KM), troškove istraživanja (4.144 KM), troškove razvoja koji se ne kapitalizuju (97.878 KM) i troškove ostalih usluga u iznosu od 2.882.013 KM.

Troškovi usluga za izradu učinaka najvećim dijelom se odnose na usluge sječe (13.949.911 KM), usluge izvoza drvnih sortimenata (25.051.229 KM), usluge izrade šumskih vlaka (946.748 KM), usluge sječe i izvoza slučajnih užitaka (4.682.736 KM) i troškove iznosa drvnih sortimenata u iznosu od 845.093 KM.

Troškovi usluga održavanja najvećim dijelom se odnose na tekuće održavanje osnovnih sredstava (413.992 KM), održavanje puteva (čišćenje, nasip i dr.) 2.212.561 KM i održavanje i pranje vozila (511.683 KM).

Troškovi tekućeg održavanja osnovnih sredstava najvećim dijelom se odnose na ŠG Visočnik (92.361 KM), Direkciju (88.672 KM) i ŠG Maglić (31.206 KM), a troškovi održavanja puteva najvećim dijelom se odnose na ŠG Prijedor (580.643 KM), ŠG Borja (271.597 KM) i ŠG Gradiška (268.623 KM).

Troškovi tekućeg održavanja osnovnih sredstava su precijenjeni u iznosu od 226.478 KM zbog pogrešne klasifikacije troškova po osnovu radova i usluga na održavanju puteva (objašnjeno u tački 6.2.1.1. izvještaja).

Troškovi razvoja koji se ne kapitalizuju su precijenjeni za iznos od 18.101 KM (objašnjeno u tački 6.2.1.1. izvještaja).

Troškovi ostalih usluga najvećim dijelom se odnose na troškove ugovora o djelu (1.064.898 KM), troškove šumsko-uzgojnih radova (469.478 KM) i troškove doznake u iznosu od 491.750 KM.

Ugovori o djelu najvećim dijelom su iskazani kod ŠG Jahorina (145.580 KM), ŠG Maglić (183.352 KM), ŠG Romanija (56.116 KM) i IRPC (124.817 KM), a u najvećem dijelu se odnose na ugovore o djelu za obavljanje poslova u šumarstvu (doznaka i pošumljavanje).

Određeni organizacioni dijelovi su zaključivali ugovore o djelu sa zaposlenim radnicima Javnog preduzeća, kao i za poslove koji su sistematizovani u okviru djelatnosti Javnog preduzeća, što je suprotno članu 205. Zakona o radu.

Naime, kod IRPC evidentirani su ugovori o djelu zaključeni sa po jednim zaposlenim radnikom iz svakog šumskog gazdinstava, za poslove prikupljanja podataka za izradu Studije o potencijalima ostalih proizvoda u šumama. Zaposlenim radnicima Javnog preduzeća, isplaćena je naknada od po 400 KM, što u ukupno iznosi 10.800 KM. Navedeni ugovori zaključeni su u suprotnosti sa članom 205. Zakona o radu, obzirom da za navedene poslove Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta postoje sistematizovana radna mjesta.

Kod Direkcije, zaključeni su ugovori o djelu sa licem angažovanim na poslovima pružanja stručnih usluga iz oblasti informatičkih tehnologija, uz mjesečnu naknadu od 1.500 KM, kao i sa licem za pružanje stručnih i savjetodavnih usluga iz oblasti prava, uz mjesečnu naknadu od 500 KM, bez ograničenja trajanja ugovora-sve dok traje volja izvršioca. Navedeni ugovori zaključeni su u suprotnosti sa članom 205. Zakona o radu, obzirom da za navedene poslove Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta postoje sistematizovana radna mjesta i ista su popunjena.

U okviru ugovora o djelu evidentiran je ugovor sa licem zaposlenim ŠG Romanija, za obavljanje poslova nadzora i kontrole nad izgradnjom, rekonstrukcijom i održavanjem puteva u iznosu od 5.324 KM.

Troškovi amortizacije i rezervisanja su iskazani u iznosu od 22.321.734 KM, od čega su troškovi amortizacije (9.263.451 KM) i troškovi rezervisanja u iznosu od 13.058.283 KM.

Troškovi amortizacije odnose se na troškove amortizacije nematerijalnih sredstava (1.599.577 KM), građevinskih objekata (997.768 KM), postrojenja i opreme (3.482.381 KM), investicionih nekretnina (14.812 KM), ulaganja na tuđim nekretninama i opremi (2.959.938 KM) i nekretnina i opreme u pripremi u iznosu od 208.975 KM.

Troškovi amortizacije su precijenjeni za iznos od 280.570 KM (detaljnije objašnjeno u tački 6.2.1.1. izvještaja).

Troškove rezervisanja čine troškovi rezervisanja za obnavljanje prirodnih bogastava-prosta reprodukcija šuma (12.788.042 KM), troškovi rezervisanja za otpremnine (246.360 KM) i troškovi ostalih rezervisanja u iznosu od 23.881 KM.

Troškovi po osnovu rezervisanja za obnavljanje prirodnih bogatstava-prosta reprodukcija šuma su potcijenjeni za iznos 6.540 KM (detaljnije objašnjeno u tački 6.2.2.2. izvještaja).

Nematerijalni troškovi su iskazani u iznosu od 1.741.289 KM, a odnose se na troškove neproizvodnih usluga (439.841 KM), reprezentacije (266.405 KM), premija osiguranja (287.096 KM), platnog prometa (142.586 KM), članarina privrednim komorama, ostalim savezima i udruženjima (137.736 KM) i ostale nematerijalne troškove u iznosu od 467.625 KM.

Troškove neproizvodnih usluga čine troškovi revizije (26.103 KM), advokatskih usluga (50.460 KM), zdravstvenih usluga (72.696 KM), stručnog obrazovanja zaposlenih (34.934 KM), stručnog usavršavanja zaposlenih (49.657 KM), geodetskih usluga (41.151 KM), certifikacije šuma (40.741 KM) i ostalih neproizvodnih usluga (124.099 KM).

Ostale nematerijalne troškove čine troškovi administrativnih, sudskih i drugih taksi (63.362 KM), stipendija (124.835 KM), oglasa za prodaju i nabavku (80.112 KM), sudski troškovi i troškovi vještačenja (45.231 KM), troškovi pretplate na časopise i stručnu literaturu (53.193 KM) i ostali nematerijalni troškovi (100.292 KM).

Troškovi poreza su iskazani u iznosu od 17.598.149 KM, a najveći dijelom se odnose na nadoknadu za razvoj nerazvijenih dijelova opština u iznosu od 17.037.069 KM.

Revizijom je utvrđeno da je nadoknada za razvoj nerazvijenih dijelova opština manje obračunata u najmanjem iznosu za 337.836 KM (objašnjeno u tački 6.2.2.3. izvještaja). Zbog prethodno navedenog potcijenjeni su troškovi i obaveze po osnovu nadoknada za razvoj nerazvijenih dijelova opština, a precijenjen je finansijski rezultat (dobitak) tekuće godine za iznos od 337.836 KM.

Troškovi doprinosa su iskazani u iznosu od 61.331 KM, a najvećim dijelom se odnose na doprinos za zapošljavanje i profesionalnu rehabilitaciju invalida (53.817 KM).

Finansijski rashodi su iskazani u iznosu od 1.866.937 KM, a odnose se na rashode po osnovu kamata (1.854.080 KM) i ostale finansijske rashode (12.857 KM).

Rashode po osnovu kamata najvećim dijelom čine rashodi kamata po kreditima (873.073 KM), rashodi kamata zbog neblagovremenog plaćanja javnih prihoda (740.610 KM) i rashodi za zatezne kamate obračunatih od strane dobavljača zbog neblagovremenog plaćanja obaveza (227.490 KM).

Ostali rashodi su iskazani u iznosu od 1.517.736 KM, a najvećim dijelom se odnose na rashode po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja (391.045 KM), troškove sudskih i drugih sporova (144.100 KM), troškove prinudne naplate i kazni za privredne presteupe i prekršaje (481.116 KM), naknade štete trećim licima (100.270 KM), rashode za humanitarne, kulturne i sportske namjene (171.164 KM) i ostale nepomenute rashode (184.899 KM).

U okviru rashoda za humanitarne, kulturne i sportske namjene iskazana su doznačena sredstva Javnoj zdravstvenoj ustanovi „Institut za javno zdravstvo Republike Srpske” za nabavku medicinske opreme-respiratora u iznosu od 101.790 KM na osnovu odluke Nadzornog odbora shodno prethodno dostavljenoj molbi za pomoć od strane Instituta.

U 2020. godini, Poreska uprava Republike Srpske je izvršila kontrolu poslovanja Javnog preduzeća i donijela rješenja o prinudnoj naplati u kojima je naložila plaćanje dospjelih poreskih obaveza, novoutvrđenih obaveza po osnovu zateznih kamata zbog kašnjenja u plaćanju doprinosa i pripadajućih troškova prinudne naplate. Prema obrazloženju datom

za potrebe revizije, po osnovu 11 rješenja o prinudnoj naplati utvrđena je novonastala obaveza po osnovu zateznih kamata i troškova prinudne naplate u ukupnom iznosu od 1.218.130 KM. U 2020. godini, pojedini organizacioni dijelovi Javnog preduzeća nisu u periodu nastanka evidentirali rashode i obaveze po osnovu zateznih kamata i troškova prinudne naplate u najmanjem iznosu od 265.460 KM, što nije u skladu sa MRS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja (paragrafi 27 i 28). Zbog prethodno navedenog, rashodi i obaveze po osnovu zateznih kamata i troškova prinudne naplate su potcijenjeni, a finansijski rezultat tekućeg perioda je precijenjen u iznosu od 265.460 KM.

Preporučuje se direktoru Javnog preduzeća da obezbijedi da se:

- **obračun minulog rada vrši u skladu sa članom 69. stav (1) tačka (1) Kolektivnog ugovora, naknade plata isplaćuju u skladu sa članovima 72-79 Kolektivnog ugovora, a uvećanja osnovne plate vrše u skladu sa članom 69. Kolektivnog ugovora, kao i članom 2. stav (2) Pravilnika o uvećanju osnovne plate,**
- **putni nalozi popunjavaju u skladu sa Odlukom o visini naknade troškova za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u Republici Srpskoj (od 24.06.2021. godine),**
- **ugovori o djelu zaključuju u skladu sa članom 205. Zakona o radu,**
- **troškovi i pripadajuće obaveze utvrđene po rješenjima Poreske uprave Republike Srpske priznaju u obračunskom periodu u kom su nastali u skladu sa MRS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja (paragrafi 27 i 28).**

6.1.3. Finansijski rezultat

U Bilansu uspjeha za period 01.01-31.12.2020. godine ukupni prihodi su iskazani u iznosu od 204.225.329 KM, ukupni rashodi u iznosu od 204.051.240 KM i dobitak tekućeg perioda u iznosu od 174.089 KM.

U 2020. godini, dobitak tekućeg perioda iskazan je kod 21-og organizacionog dijela Javnog preduzeća u iznosu od 5.465.106 KM, a 10 organizacionih dijelova iskazalo je gubitak tekućeg perioda u iznosu od 5.291.017 KM.

Gubitak tekućeg perioda iskazali su šumska gazdinstva Borja (1.477.565 KM), Doboj (924.503 KM), Vrbanja (832.216 KM), Zelengora (382.792 KM), Drina (369.261 KM), Milići (167.646 KM), Majeвица (100.198 KM), kao i CSRP (865.690 KM), CGK (140.207 KM) i ŠK Ognjište (30.939 KM).

Po nalazu revizije dobitak tekućeg perioda je precijenjen za 1.236.373 KM, jer su prihodi precijenjeni najmanje za 388.230 KM (precijenjeni za 538.130 KM i potcijenjeni za 149.900 KM), a rashodi potcijenjeni najmanje za 848.143 KM (detaljnije obrazloženo u tačkama 6.1.1, 6.1.2. i 6.1.3. izvještaja).

Zbog prethodne korekcije, koriguju se i finansijski rezultati kod organizacionih dijelova Javnog preduzeća.

6.2. Bilans stanja

U obrascu Bilans stanja (Izvještaj o finansijskom položaju) na dan 31.12.2020. godine iskazana je uravnotežena vrijednost aktive i pasive u iznosu od 7.207.002.850 KM, a koju čine poslovna aktiva i pasiva (156.730.517 KM) i vanbilansna aktiva i pasiva u iznosu od 7.050.272.333 KM.

6.2.1. Poslovna aktiva

Poslovna aktiva iskazana je u iznosu od 314.096.911 KM bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 157.366.394 KM i neto vrijednosti 156.730.517 KM, a odnosi se na stalna i tekuća sredstva.

U skladu sa izmjenama i dopunama člana 32. stav (3) Zakona o šumama („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 70/20), imovinu Javnog preduzeća čine građevinski objekti, građevinsko zemljište za redovnu upotrebu ovih objekata, pokretne stvari, novačana sredstva i hartije od vrijednosti. Prema obrazloženju datom za potrebe revizije u toku je postupak prenosa prava svojine Javnog preduzeća nad pomenutom imovinom.

6.2.1.1. Stalna sredstva

Stalna sredstva su iskazana u iznosu od 260.816.014 KM bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 142.689.220 KM i neto vrijednosti 118.126.794 KM, a čine ih nematerijalna sredstva, nekretnine, postrojenja, oprema i investicione nekretnine, biološka sredstva i sredstva kulture i dugoročni finansijski plasmani.

Nematerijalna sredstva su iskazana u iznosu od 28.399.319 KM bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 9.976.755 KM i neto vrijednosti 18.422.564 KM, a čine ih ulaganja u razvoj, koncesije, patenti licence i ostala prava, ostala nematerijalna sredstva i avansi i nematerijalna sredstva u pripremi.

Ulaganja u razvoj su iskazana kod CGK u iznosu od 286.250 KM, a odnose se na podizanje rasadnika za komercijalnu proizvodnju šumskog, mediteranskog i hortikulturnog bilja koja su započeta još u 2012. godini, od kada je CGK i korisnik koncesije na poljoprivrednom zemljištu površine od 4,28 ha. Sačinjen je Glavni i idejni projekat, studija izvodljivosti, a prema Projektu, podizanje pomenutog rasadnika navedenih kultura podrazumjeva i izgradnju pomoćnih i ostalih objekata (neophodnih za komercijalnu proizvodnju), tj. izgradnju odgovarajuće energetske mreže, rješavanje hidrotehnike, odnosno objekata za navodnjavanje, pristupnih puteva, pumpnih stanica, bazena za vodu) i drugih pomoćnih objekata (dio objekata je i izgrađen i podignuti su zasadi određenih vrsta). Na pomenuta ulaganja ne obračunava se amortizacija, jer prema navodima nadležnih lica, investicija nije okončana.

Klasifikacija navedenih ulaganja nije izvršena u skladu sa članom 3. stav (12) Pravilnika o kontnom okviru za privredna društva, zadruga i druga pravna lica, jer ulaganja u razvoj nisu završena i kapitalizovana tako da je dio ulaganja koji se odnosi na nematerijalna ulaganja (studije, glavni projekat idejni projekat i sl.) trebalo evidentirati na poziciji nematerijalnih sredstava u pripremi, a za dio ulaganja vezanih za projekat koji se odnosi na izgradnju građevinskih objekata (pristupni put, portirnica, ograda, bazen za navodnjavanje zgrada pumpne stanice i dr.) i ulaganja u opremu, na poziciji nekretnine, oprema i investicione nekretnine u pripremi. Po navedenom osnovu više su iskazana ulaganja u razvoj za 286.250 KM, a manje nematerijalna ulaganja u pripremi za iznos od 161.674 KM i nekretnine, oprema i investicione nekretnine u pripremi za 124.575 KM.

Ostala nematerijalna sredstva su iskazana u iznosu od 25.064.932 KM bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 9.968.398 KM i neto vrijednosti 15.096.534 KM, a odnose se na šumsko privredne osnove, šumskoprivrednu osnovu za vojnu zonu, programe za računare nabavljeno odvojeno od računara i lovnoprivredne osnove.

Šumskoprivredne osnove su iskazane u iznosu od 16.332.145 KM bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 9.547.142 KM i neto vrijednosti 6.785.003 KM.

Zbog nepravilnosti kod obračuna amortizacije koja nije sistemski alocirana na troškove tokom njenog korisnog vijeka, odnosno po osnovu više ili manje obračunate amortizacije u tekućoj i ranijim godinama ista nije pravilno vrednovana, što nije u skladu sa MRS 38 – Nematerijalna imovina (paragraf 97). Uvećana je zbog primjene većih amortizacionih stopa od propisanih za odgovarajući vijek trajanja sredstva kod ŠG Romanija i ŠG Majevica, i obračuna amortizacije na vrijednost šumskoprivredne osnove kojima je istekao period važenja, a koje nisu isknižene iz evidencije kod ŠG Prijedor, kao i obračuna u toku ulaganja u izradu šumsko privredne osnove kod ŠG Prijedor i ŠG Čemernica. Umanjena

je zbog primjene pogrešne amortizacione stope kod ŠG Doboj i obračuna amortizacije koja nije usklađena sa periodom važnosti šumsko privredne osnove kod ŠG Gorica, ŠG Drina, ŠG Vrbanja i ŠG Jahorina, kao i činjenice da određena gazdinstva (ŠG Vučevica, ŠG Gradiška, ŠG Prijedor, ŠG Jahorina i ŠG Gorica) nisu iz poslovnih knjiga isknižavale šumsko privredne osnove čija je važnost istekla.

Revizijom je utvrđeno:

- troškovi amortizacije u 2020. godini su precijenjeni za iznos od 120.125 KM (precijenjeni su za 136.142 KM i to u ŠG Prijedor za 95.409 KM i ŠG Romanija za 40.733 KM, a potcijenjeni za 16.017 KM i to u ŠG Doboj za 12.100 KM i ŠG Majeвица za 3.917 KM), po istom osnovu dobitak tekuće godine je potcijenjen za 120.125 KM, kao i sadašnja vrijednost šumsko privredne osnove, a ispravka vrijednosti nematerijalne imovine precijenjena za navedeni iznos,
- dobitak ranijih godina je potcijenjen za 389.532 KM (manje iskazan za 413.206 KM i to u ŠG Čemernica za 42.164 KM, ŠG Prijedor za 248.842 KM, ŠG Romanija za 122.200 KM, a više iskazan za 23.674 KM kod ŠG Gorica za 23.028 KM i ŠG Treskavica za 646 KM), a gubitak ranijih godina je potcijenjen za 118.578 KM (manje iskazan za 130.950 KM i to kod ŠG Drina za 59.779 KM, ŠG Jahorina za 58.864 KM i ŠG Vrbanja za 12.307 KM, a više iskazan za 12.372 KM kod ŠG Majeвица).
- zbog ne isknižavanja šumsko privredne osnove čija je važnost istekla, nabavna i ispravka vrijednosti istih su precijenjene za ukupan iznos od 2.336.623 KM (u ŠG Vučevica 257.298 KM, ŠG Gradiška 323.746 KM, ŠG Prijedor 957.783 KM, ŠG Jahorina 241.975 KM i ŠG Gorica 555.821 KM), što nije u skladu sa MRS 38 – Nematerijalna imovina (paragraf 112 b).

Zbog navedenih korekcija šumsko privredne osnove, na nivou Javnog preduzeća troškovi amortizacije su precijenjeni za iznos od 120.125 KM, a dobitak tekuće godine je potcijenjen za isti iznos, dobitak ranijih godina je potcijenjen za 389.532 KM, a gubitak ranijih godina za 118.578 KM, takođe precijenjene su nabavna vrijednost ostalih nematerijalnih sredstava za 2.336.623 KM i ispravka vrijednosti za 2.726.827 KM, a sadašnja vrijednost ostalih nematerijalnih sredstava je potcijenjena za iznos od 390.208 KM.

Programi za računare nabavljeni odvojeno od računara su iskazani u iznosu od 8.559.070 KM bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 261.785 KM i neto vrijednosti 8.297.284 KM, a najvećim dijelom se odnose na nabavku novog integralnog informacionog sistema-SAP.

Ulaganja u novi integralni informacioni sistem-SAP u iznosu od 8.402.444 KM nisu klasifikovana kao nematerijalna sredstva u pripremi, što nije u skladu sa članom 3. stav (12) Pravilnika o kontom okviru i sadržini računa u kontom okviru za privredna društva, zadruga, druga pravna lica i preduzetnike.

U 2020. godini izvršen je obračun amortizacije na ulaganja u novi integralni informacioni sistem-SAP u ukupnom iznosu od 131.779 KM (ŠG Jahorina 37.703 KM i ŠG Vrbanja 94.076 KM), što nije u skladu sa Pravilnikom o računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama (dio I tačka 1 i 2). Po navedenom osnovu su precijenjeni troškovi amortizacije i ispravka vrijednosti za iznos od 131.779 KM, a potcijenjeni su neraspoređeni dobitak tekuće godine i sadašnja vrijednost programa za računare za navedeni iznos.

Dana 20.12.2019. godine, sa „Prointer ITSS” d.o.o. Banja Luka zaključen je ugovor za nabavku usluga izrade, instalacije i konfiguracije integralnog informacionog sistema JPŠ „Šume Republike Srpske” a.d. Sokolac, kao i hardverskog dijela opreme, a u skladu sa Projektnim zadatkom kao prilogom ugovora, u vrijednosti od 17.049.500 KM (bez PDV-a) odnosno 19.947.915 KM (sa PDV-om). U vrijednost ugovora je uključena i oprema, softver za nadzor, kao i licence za aplikativni softver i isti je zaključen na period od 36 mjeseci, koliki je i rok za implementaciju sistema.

Vlada Republike Srpske je 24.05.2019. godine usvojila Plan poslovanja Javnog preduzeća za period 2019-2021. godina i Informaciju o potrebi izrade integralnog informacionog sistema u JPŠ „Šume Republike Srpske” a.d. Sokolac, te istim zadužila Ministarstvo finansija da, u budžetskoj 2020. i 2021. godini, usmjeri godišnje po 6.214.950 KM, iz sredstava posebnih namjena za šume, za izradu integralnog informacionog sistema.

Nadzorni odbor je 04.07.2019. godine donio Odluku o nabavci integralnog informacionog sistema za potrebe Javnog preduzeća u ukupnoj vrijednosti do 17.050.000 KM (bez PDV-a), u kojoj se članom 2. navodi da će se dio sredstava za realizaciju nabavke u iznosu od 5.500.000 KM obezbjediti iz sredstava Partner fonda, a preostali dio iz sredstava posebnih namjena za šume u budžetskoj 2020. i 2021. godini u iznosima od 6.214.950 KM, za što je zaduženo Ministarstvo finansija.

Na zahtjev Javnog preduzeća, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je 15.07.2019. godine dostavilo Mišljenje u kojem se navodi da budući da je Vlada Republike Srpske usvojila pomenuti Plan poslovanja Javnog preduzeća za period 2019-2021. godina i Informaciju o potrebi izrade integralnog informacionog sistema, te imajući u vidu da će se pomenuta nabavka sprovesti u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, za Odluku o nabavci integralnog informacionog sistema nije potrebna saglasnost Vlade Republike Srpske.

Avansi i nematerijalna sredstva u pripremi su iskazani u iznosu od 3.024.172 KM, a odnose se na šumskoprivredne osnove u pripremi, lovnoprivredne osnove u pripremi, zapreminske i sortimentne tablice u pripremi i studije o potencijalima ostalih proizvoda u pripremi.

Zapreminske i sortimentne tablice u pripremi su iskazane u iznosu od 800.000 KM. Finansiranje izrade zapreminskih i sortimentnih tablica, prema Zaključku Uprave Javnog preduzeća od 05.04.2019. godine, vršiće se u periodu 2019-2021. godina i to iz kreditnih sredstava (Revolving fond) u iznosu od 800.000 KM i sredstava proširene reprodukcije u iznosu od 675.356 KM, a ukoliko se ova sredstva ne realizuju finansiranje će vršiti šumska gazdinstva. Za izradu navedenih tablica zadužen je IRPC, koji je šumskim gazdinstvima zaključno sa 31.12.2020. godine ispostavio fakture u ukupnom iznosu od 800.000 KM (raspodjela zaduženja je izvršena procentualnim učešćem na način kako se vrši finansiranje Direkcije) koje su kod šumskih gazdinstava evidentirane na nematerijalnoj imovini u pripremi (zapreminskih i sortimentnih tablica) i obavezama prema dobavljačima-povezana pravna lica, a u IRPC na poziciji kupci-povezana pravna lica i prihodima od vlastitih učinaka, a za neutrošeni dio sredstava na odloženim prihodima i primljenim donacijama.

Prema pregledu troškova dostavljenog od strane IRPC-a, u 2019. i 2020. godini za ovu namjenu su utrošena sredstva u iznosu od 487.726 KM, odnosno 312.273 KM manje od fakturisanog iznosa.

Početno priznavanje predmetne nematerijalne imovine u pripremi nije izvršeno u skladu sa MRS 38 - Nematerijalna imovina (paragraf 24) i Pravilnikom o računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama (dio I tačka 1), jer sredstvo nije vrednovano po nabavnoj vrijednosti, tj. u vrijednosti izvršenih usluga. Po navedenom osnovu precijenjena je nematerijalna imovina u pripremi i odloženi prihodi i primljene donacije za iznos od 312.273 KM.

Studija o potencijalima ostalih šumskih proizvoda u pripremi iskazana je u iznosu od 26.342 KM. Uprava Javnog preduzeća je 18.07.2019. godine donijela Odluku kojom se IRPC-u daje saglasnost na Kalkulaciju troškova za izradu studije o potencijalima ostalih proizvoda u šumama Republike Srpske u iznosu od 112.200 KM, a Odlukama od 25.09.2019. i 27.01.2020. godine raspoređeni su troškovi po šumskim gazdinstvima (procentualnim učešćem na način kako se vrši finansiranje Direkcije) i to u 2019. godini u

iznosu od 34.500 KM i u 2020. godini u iznosu od 61.750 KM (ukupno 96.250 KM) koliko je i fakturisano od strane IRPC.

Iako navedena ulaganja ne ispunjavaju uslove da se priznaju kao nematerijalno sredstvo (što je i stav Direkcije), pojedina gazdinstva su u 2020. godini ispostavljene fakture za izradu ove studije evidentirala na nematerijalnoj imovini u pripremi u iznosu od 26.342 KM (ŠG Oštrelj-Drinić, ŠG Zelengora, ŠG Vrbanja, ŠG Majevisa, ŠG Jahorina, ŠG Prijedor, ŠG Ribnik, ŠG Maglić, ŠG Borja i ŠG Vučevica), a ostala gazdinstva na različitim pozicijama troškova u iznosu od 69.658 KM.

Prema pregledu troškova dostavljenog od strane IRPC-a, za ovu namjenu su utrošena sredstva u ukupnom iznosu od 51.407 KM, odnosno 44.443 KM manje od fakturisanog iznosa (za manje utrošena sredstva u IRPC-u su razgraničili prihod), tako da su u navedenom iznosu priznata ulaganja koja se nisu ni desila. Shodno navedenom precijenjena je nematerijalna imovina u pripremi za iznos od 26.342 KM, troškovi ulaganja u razvoj u iznosu od 18.101 KM i pasivna vremenska razgraničenja (odloženi prihodi i primljene donacije), a potcijenjena dobit tekuće godine za 18.101 KM.

Preporučuje se direktoru Javnog preduzeća da obezbijedi da se:

- **priznavanje nematerijalne imovine u pripremi vrši u skladu sa MRS 38 - Nematerijalna imovina (paragraf 24 i 112. b) i Pravilnikom o računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama (dio I tačka 1.) i da se ista klasifikuje u skladu sa članom 3. stavovi (11 i 12) Pravilnika o kontnom okviru za privredna društva, zadruge i druga pravna lica, a obračun amortizacije sistemski alocira na troškove tokom korisnog vijeka trajanja konkretnog sredstva u skladu sa MRS 38 – Nematerijalna imovina (paragraf 97).**

Nekretnine, postrojenja, oprema i investicione nekretnine su iskazane u iznosu od 219.980.108 KM bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 120.732.687 KM i neto vrijednosti 99.247.421 KM, a čine ih zemljište, građevinski objekti, postrojenja i oprema, investicione nekretnine, ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi i avansi i nekretnine, postrojenja, oprema i investicione nekretnine u pripremi.

Zemljište je iskazano u iznosu od 1.736.673 KM. Kod većeg broja gazdinstava priznavanje zemljišta nije vršeno na osnovu vlasničke dokumentacije. Neka od gazdinstava nemaju iskazano zemljište (ŠG Treskavica, ŠG Klekovača-Potoci, ŠG Drina), a kod određenih gazdinstava zemljište je iskazano u simboličnim iznosima (ŠG Botin koje je iskazalo zemljište u iznosu od svega 5.720 KM, a u posjedu istog je zemljište površine od 1.400 m² u Nevesinju i zemljište koje se odnosi na šumsku upravu u Gacku – zemljište nije provedeno i uknjiženo u katastru, zatim kod ŠG Borja nije obuhvaćeno i zemljište koje se nalazi ispod objekata i koje zahvata dvorište i parking za građevinske objekte u Tesliću, kao i u ŠG Prijedor svega 59.401 KM, što se većim dijelom odnosi na kupovinu zemljišta od fizičkih lica, identifikacija i procjena ostalog zemljišta nije vršena). U pomoćnoj knjizi osnovnih sredstava kod pojedinih gazdinstava zemljište se vodi samo u ukupnoj vrijednosti, bez preciznijeg određenja nekretnine, odnosno naziva parcele, broja katastarske čestice, površine i slično.

Na osnovu uvida u raspoloživu dokumentaciju utvrđeno je da zemljište nije integralno evidentirano i iskazano kako je propisano članom 3. stav (6) Pravilnika o kontnom okviru za privredna društva, zadruge i druga pravna lica.

Građevinski objekti su iskazani u iznosu od 60.443.722 KM bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 31.455.846 KM i neto vrijednosti 28.987.876 KM. Neto vrijednost čine građevinski objekti za obavljanje djelatnosti (27.022.788 KM), stanovi (92.444 KM), vodoprivredni objekti (591.915 KM) i ostali građevinski objekti (1.280.728 KM).

Građevinski objekti za obavljanje djelatnosti se odnose i na lugarnice, kuće koje su kupljene za stanovanje zaposlenih, odnosno objekte koji ne služe za obavljanje djelatnosti već za stanovanje radnika šumskih gazdinstava čija je vrijednost značajna (samo u ŠG Visočnik nabavna vrijednost ovih objekata iznosi 733.666 KM, a sadašnja vrijednost 347.725 KM) i koju je trebalo evidentirati na stanovima.

Građevinski objekti za obavljanje djelatnosti su potcijenjeni u najmanjem iznosu za 845.148 KM, a precijenjeni građevinski objekti u pripremi za isti iznos, jer u ŠG Vučevica - objekat u vrijednosti od 753.823 KM (za navedeni objekat nije obračunata amortizacija u tekućem periodu u iznosu od 9.800 KM) i ŠG Panos lovački dom čija je sadašnja vrijednost 91.325 KM (za navedeni objekat je vršena amortizacija) koji se koriste, nije izvršena aktivacija sredstva (prenos sa sredstava u pripremi na sredstva u upotrebi) tj. prenos na građevinske objekte za obavljanje djelatnosti, što nije u skladu sa članom 4. stav (11) Pravilnika o kontnom okviru za privredna društva, zadruge i druga pravna lica. Takođe, zbog prethodno navedenog kod ŠG Vučevica su potcijenjeni troškovi amortizacije i ispravka vrijednosti, a precijenjen finansijski rezultat (dobit) tekućeg perioda za 9.800 KM, što nije u skladu sa zahtjevom MRS 16 - Nekretnine postrojenja i oprema (paragraf 55).

Postrojenja i oprema su iskazani u iznosu od 52.903.098 KM bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 41.929.991 KM i neto vrijednosti 10.973.107 KM. Neto vrijednost čini oprema za obavljanje djelatnosti (namještaj, klime, računari i dr.) 2.836.159 KM, putnički automobili i terenska vozila (5.647.616 KM), oprema nabavljena iz donacije - kontejneri za rasadničku proizvodnju, vatrogasno vozilo i dr. (266.680 KM), sredstva mehanizacije- zglobni traktori i dr. (2.004.294 KM), motorne pile (180.853 KM) i ostala oprema, alat i inventar (37.506 KM).

Zbog pogrešnog obračuna i evidentiranja amortizacije na programe u ŠG Banja Luka u iznosu od 48.331 KM, sadašnja vrijednost opreme za obavljanje djelatnosti je potcijenjena za navedeni iznos, a ispravka vrijednosti precijenjena kao i troškovi amortizacije, a dobitak tekuće godine je potcijenjen za isti iznos.

Investicione nekretnine su iskazane u iznosu od 980.600 KM bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 245.348 KM i neto vrijednosti 735.252 KM, a odnosi se na stanove i druge stambene jedinice.

Dio stambenih jedinica je po ugovorima o korišćenju dodijeljen radnicima koje koriste za vrijeme vršenja službene dužnosti bez plaćanja zakupnine (ŠG Oštrelj-Drinić, ŠG Drina i ŠG Jahorina), četiri stana koriste penzionisani radnici ili njihove porodice po ugovorima o zakupu zaključenim sa Javnim preduzećem kojim je ugovoreno da zakupninu plaćaju Fondu stanovanja Republike Srpske (ŠG Romanija), jedan objekat je uknjižen na fizičko lice - penzionisanog radnika i nije vlasništvo preduzeća (ŠG Vučevica), dok pet stanova koriste radnici po ugovorima o zakupu i zakupninu plaćaju na račun organizacionih dijelova kojima pripadaju stambene jedinice (ŠG Gorica, ŠG Sjemeć i Direkcija).

Revizijom je utvrđeno da veći dio navedenih nekretnina u iznosu od 795.569 KM bruto vrijednosti i 196.826 KM ispravke vrijednosti iskazanih kod ŠG Oštrelj-Drinić, ŠG Drina, ŠG Jahorina, ŠG Romanija i ŠG Vučevica nisu predmet priznavanja na poziciji investicionih nekretnina, jer ih Javno preduzeće odnosno šumska gazdinstva ne drže u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnine ili porasta vrijednosti kapitala ili i jednog i drugog, kako je propisano MRS 40 - Investicione nekretnine (paragraf 5), kao i odredbama Pravilnika o računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama (dio I tačka 3). Po navedenom osnovu je:

- pozicija građevinskih objekata za obavljanje djelatnosti, manje iskazana u iznosu od 518.517 KM bruto vrijednosti i 120.828 KM ispravke vrijednosti (ŠG Oštrelj-Drinić, ŠG Drina i ŠG Jahorina) po osnovu stambenih jedinica koje se koriste za vršenje djelatnosti, a radnicima dodijeljuju na korišćenje za vrijeme vršenja službene dužnosti bez plaćanja zakupnine, te ih je trebalo priznati u skladu sa MRS 16 - Nekretnine,

- postrojenja i oprema (paragraf 6) i Pravilnikom o računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama (dio I tačka 2),
- imovina precijenjena u iznosu od 1.094 KM neto vrijednosti (19.039 KM bruto vrijednosti i 17.945 KM ispravke vrijednosti), po osnovu objekata koji je prema Listi nepokretnosti uknjižen na fizičko lice - penzionisanog radnika i nije vlasništvo preduzeća (ŠG Vučevica).

Takođe, kod ŠG Romanija, su iskazana četiri stana u iznosu od 258.013 KM bruto vrijednosti i 58.053 KM ispravke vrijednosti koja koriste penzionisani radnici i njihove porodice po ugovorima o zakupu koje je zaključilo ŠG Romanija, po kojima je ugovoreno da korisnici stanova zakupninu plaćaju Fondu stanovanja Republike Srpske, što shodno prethodno navedenom nije investiciona imovina. S obzirom da je tretman priznavanja stanova koji su dodijeljeni radnicima (invalidima, radnicima iz socijalne kategorije, kao i stanovi koji mogu biti predmet otkupa po Zakonu o privatizaciji državnih stanova) specifičnost koja nije definisana MRS i MSFI, kao i to da vlasništvo nad određenom nekretninom nije uvijek osnov za priznavanje sredstva u bilansnoj evidenciji, već korisnik sredstva i njihovo priznavanje i vrednovanje potrebno je definisati računovodstvenom politikom Javnog preduzeća.

Pored navedenog, kod ŠG Gorica, pozicija investicionih nekretnina, manje je iskazana za 42.952 KM a pozicija zemljišta više za navedeni iznos, jer je zemljište dato u zakup po Ugovoru o zakupu skladišnog prostora zaključenog 03.02.2020. godine sa „FAŠ” d.o.o. Šipovo, za skladištenje trupaca uz plaćanje zakupnine od 1.125 KM/mjesečno, te je priznavanje navedene imovine trebalo iskazati na poziciji investicionih nekretnina u skladu sa Pravilnikom o računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama (dio I tačka 3), kao i MRS 40 - Investicione nekretnine (paragraf 5), jer se radi zemljištu koje se drži u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnine.

Ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi su iskazana u iznosu od 88.625.099 KM bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 45.697.224 KM i neto vrijednosti 42.937.875 KM. Neto vrijednost čine ulaganja u šumsko kamionske puteve (40.247.867 KM), ulaganja na tuđim osnovnim sredstvima iz donacije (529.424 KM) i ulaganje na tuđem zemljištu (2.160.584 KM).

Početna ulaganja u izgradnju novih i naknadna ulaganja u rekonstrukciju postojećih puteva, evidentirana su na ulaganjima na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi, a amortizacija ove imovine na pripadajućem kontu ispravke vrijednosti.

Nije izvršena identifikacija svih šumskih kamionskih puteva, isti putevi se vode u bilansnoj evidenciji, odnosno pomoćnoj knjizi osnovnih sredstava pod različitim inventurnim brojevima i nazivima, dio naknadnih ulaganja se evidentira odvojeno od početnih ulaganja mada se radi o istom putu, a za dio puteva za koje se naknadna ulaganja vode u bilansnoj evidenciji, vanbilansno su iskazane vrijednosti početnih i naknadnih ulaganja vezanih za iste, do njihovog isknjižavanja iz bilansne u vanbilansnu evidenciju.

ŠG Zelengora najveći dio radova vezanih za održavanje puteva vrši u vlastitoj režiji. Prema internim situacijama od 27.03.2020. godine u iznosu od 15.325 KM, 30.03.2020. godine u iznosu od 21.450 KM i 31.03.2020. godine u iznosu od 20.300 KM evidentirani su radovi na održavanju šumskih kamionskih puteva u ukupnom iznosu od 57.075 KM na ulaganjima u tuđe nekretnine, postrojenja i opremu i prihodima od vlastitih učinaka. Obzirom da se u ovom slučaju ne radi o kapitalnom ulaganju već o održavanju tj. nasipanju puteva istim se ne povećava vrijednost puteva i činjenicu da su dva puta oprihodovani, po ovom osnovu precijenjena su ulaganja u tuđe nekretnine, postrojenja i opremu za iznos od 57.075 KM, kao i prihod od vlastitih učinaka, a finansijski rezultat (dobit) tekućeg perioda je precijenjena za navedeni iznos.

Kod ŠG Jahorina za 118.413 KM i ŠG Doboj za 51.783 KM, kroz prostu reprodukciju pravdani su i oprihodovani računi za tekuće održavanje puteva (po fakturama dobavljača) u ukupnom iznosu od 170.196 KM koji su naknadno stornirani sa troškova i evidentirani u okviru ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi, što nije u skladu sa članom 4. stav (11) Pravilnika o kontnom okviru za privredna društva, zadruge i druga pravna lica, jer navedena ulaganja neispunjavaju uslove da budu priznati kao sredstvo, već trošak tekućeg održavanja puteva. Takođe, u ŠG Banja Luka računi za tekuće održavanje puteva (po fakturama dobavljača) u ukupnom iznosu od 56.282 KM evidentirani su na ulaganjima u tuđe nekretnine postrojenja i opremu. Po navedenom osnovu za iznos od 226.478 KM potcijenjeni su troškovi održavanja, a precijenjeni finansijski rezultat (dobit) tekućeg perioda i ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi.

Putevi koji su u upotrebi kod ŠG Ribnik (1.937.621 KM), ŠG Zelengora (259.782 KM), i ŠG Vrbanja (2.255.953 KM) i za koje se obračunava amortizacija, zbog nedostataka dijela tehničke dokumentacije (građevinske dozvole i sl.) isti se i dalje vode kao sredstvo u pripremi, što nije u skladu sa članom 4. stav (11) Pravilnika o kontnom okviru za privredna društva, zadruge i druga pravna lica. Po navedenom osnovu u najmanjem iznosu od 4.453.356 KM potcijenjena su ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi, a precijenjene nekretnine, oprema, i inv. nekretnine u pripremi.

Po osnovu pogrešno evidentiranog građevinskog zemljišta, ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi su precijenjena za iznos od 1.065.389 KM, a potcijenjeno zemljište.

Avansi i nekretnine, postrojenja, oprema i investicione nekretnine u pripremi su iskazani u iznosu od 15.280.916 KM bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 1.404.278 KM i neto vrijednosti 13.876.638 KM. Bruto vrijednost čine građevinski objekti u pripremi (2.103.756 KM), putevi u pripremi (10.589.125 KM), oprema u pripremi - novi integralni informacijski sistem (2.580.128 KM) i avansi za nekretnine i opremu kod ŠG Jahorina iz ranijeg perioda (7.907 KM).

Ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi su potcijenjena u najmanjem iznosu za 4.453.356 KM, a precijenjena ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi u pripremi za isti iznos (objašnjeno kod ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi).

Građevinski objekti za obavljanje djelatnosti su potcijenjeni u najmanjem iznosu za 845.148 KM, a precijenjeni građevinski objekti u pripremi za isti iznos (objašnjeno kod građevinskih objekata).

U ŠG Zelengora manje je obračunata amortizacija na puteve u pripremi (koji se koriste) u iznosu od 9.865 KM (obračunata je samo za jedan kvartal 2020. godine), što nije u skladu sa zahtjevom MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema (paragraf 55). Po navedenom osnovu potcijenjeni su troškovi amortizacije za 9.865 KM i ispravka vrijednosti, a precijenjeni finansijski rezultat (dobit) tekućeg perioda i sadašnja vrijednost navedene imovine.

Građevinski objekti i oprema u pripremi potcijenjeni su za iznos od 124.575 KM u vezi pogrešne klasifikacije ulaganja u razvoj.

Biološka sredstva i sredstva kulture su iskazana u iznosu od 339.718 KM bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 104.105 KM i neto vrijednosti 235.613 KM. Neto vrijednost se odnosi na višegodišnje zasade (216.219 KM) i sredstva kulture (19.394 KM). Višegodišnji zasadi su iskazani kod CSRP (182.642 KM) i najvećim dijelom se odnose na zasade divlje trešnje iz ranijeg perioda.

Višegodišnji zasadi, koji su priznati kao biološka sredstva, nisu vrednovani u skladu sa MRS 41 – Poljoprivreda (paragrafi 12 i 30) i Pravilnikom o računovodstvenim politikama i

računovodstvenim procjenama (dio I tačka 4), koji nalažu da se prilikom početnog priznavanja, kao i na datum svakog izvještajnog perioda vrednuju po fer vrijednosti umanjenoj za troškove prodaje ili, ukoliko se fer vrijednost ne može pouzdano odmjeriti, po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i eventualne akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti.

Dugoročni finansijski plasmani su iskazani u iznosu od 12.096.869 KM bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 11.875.673 KM i neto vrijednosti 221.196 KM, a čine ih učešća u kapitalu drugih pravnih lica, dugoročni krediti u zemlji i ostali dugoročni finansijski plasmani.

Učešća u kapitalu drugih pravnih lica su iskazana u iznosu od 3.815.634 KM bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 3.814.634 KM i neto vrijednosti 1.000 KM.

Čine ih učešće u kapitalu po osnovu osnivačkog uloga u „Forest bio-energy” d.o.o. Banja Luka u iznosu od 1.000 KM (20% učešća), te učešća u kapitalu ŠG Romanija u Nova Romanija a.d. Sokolac u iznosu od 3.510.791 KM (bruto vrijednosti i ispravke vrijednosti), ŠG Birač i ŠG Milići u Drvnu industriju Vlasenica a.d. Vlasenica u iznosu od 303.843 KM (bruto vrijednosti i ispravke vrijednosti). U ranijem periodu izvršena je ispravka vrijednosti učešća u kapitalu u Nova Romanija a.d. Sokolac i Drvna industrija Vlasenica a.d. Vlasenica.

Dugoročni krediti u zemlji su iskazani u iznosu od 493.704 bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 273.508 KM i neto vrijednosti 220.196 KM, a odnose se na dugoročne kredite date radnicima u ranijem periodu, od čega se najznačajniji iznosi odnose na ŠG Gorica (59.716 KM), ŠG Doboj (55.320 KM) i ŠG Jahorina (41.431 KM). Krediti su dati na period od 15 do 20 godina uz kamatnu stopu od 1%.

Kreditni dati radnicima koji dospjevaju na naplatu do godinu dana nisu klasifikovani kao dio dugoročnih kredita koji dospijeva na naplatu do godinu dana, što nije u skladu sa članom 17. stav (6) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

Ostali dugoročni finansijski plasmani su iskazani u iznosu od 7.787.531 KM (bruto vrijednosti i ispravke vrijednosti), a odnose se na međusobna ulaganja shodno odlukama Uprave o učešću (šumskih gazdinstava) u sufinansiranju. Čine ih ulaganja u nabavku poslovnog prostora u Banja Luci (4.934.011 KM), opreme za kontejnersku proizvodnju sadnog materijala CSRП (957.535 KM), nabavku informacione opreme kod IRPC (352.202 KM), objekta ŠK Ognjište na Jahorini (1.303.117 KM) i nabavku materijalno-tehničkih sredstava za protivpožarnu zaštitu kod CGK (240.666 KM).

U 2020. godini, kod CSRП su evidentirana ulaganja u nabavku opreme za kontejnersku proizvodnju sadnog materijala u iznosu od 201.155 KM, u skladu sa odlukom Uprave o učešću u sufinansiranju.

Preporučuje se direktoru Javnog preduzeća da obezbijedi da se:

- **investicione nekretnine priznaju i vrednuju u skladu sa MRS 40- Investicione nekretnine (paragraf 5) i Pravilnikom o računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama (dio I tačka 3),**
- **stanovi i druge stambene jedinice koji se po ugovorima dodjeljuju radnicima na korišćenje za vrijeme vršenja službene dužnosti bez plaćanja zakupnine, priznaju u skladu sa MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema (paragraf 6) i Pravilnikom o računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama (dio I tačka 2), a priznavanja i vrednovanje stanova koji mogu biti predmet otkupa po Zakonu o privatizaciji državnih stanova potrebno je definisati računovodstvenom politikom Javnog preduzeća,**

- **nekretnine, postrojenja, oprema priznaju i vrednuju u skladu sa zahtjevima MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema i drugim relevantnim MRS/MSFI i da se iste evidentiraju u skladu sa članom 4. stavovi (6, 7, 8 i 11) Pravilnika o kontnom okviru za privredna društva, zadruge i druga pravna lica, a obračun amortizacije na nekretnine, postrojenja i opremu vrši u skladu sa zahtjevom MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema (paragraf 55).**

6.2.1.2. Tekuća sredstva

Tekuća sredstva su iskazana u iznosu od 53.280.897 KM bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 14.677.174 KM i neto vrijednosti 38.603.723 KM, a čine ih zalihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namjenjena prodaji i kratkoročna potraživanja, kratkoročni finansijski plasmani i gotovina.

Zalihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namjenjena prodaji su iskazane u iznosu od 19.469.877 KM bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 3.844.116 KM i neto vrijednosti 15.625.761 KM, a odnose se na zalihe materijala, nedovršene proizvodnje, poluproizvoda i nedovršenih usluga, gotovih proizvoda i robe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namjenjena prodaji i date avanse.

Zalihe materijala su iskazane u iznosu od 4.916.852 KM bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 3.071.475 KM i neto vrijednosti 1.845.377 KM, a neto vrijednost zaliha najvećim dijelom se odnosi na zalihe rezervnih dijelova u skladištu (701.558 KM), alata, inventara i HTZ opreme u skladištu (460.257 KM), potrošnog materijala (424.146 KM), goriva i maziva (83.306 KM) i kancelarijskog materijala u iznosu od 76.332 KM.

Zalihe nedovršene proizvodnje, poluproizvoda i nedovršenih usluga su iskazane u iznosu od 8.171.839 KM (bruto vrijednosti i neto vrijednosti), a odnose se na zalihe šumskih drvnih sortimenata na panju (5.656.140 KM) i sadnog materijala (šumskih sadnica i hortikulturnog sadnog materijala) koji se proizvodi u CSRP (2.515.699 KM).

Zalihe gotovih proizvoda su iskazane u iznosu od 5.427.798 KM (bruto vrijednosti i neto vrijednosti), a odnose se na zalihe šumskih drvnih sortimenata na kamionskom putu (5.656.140 KM) i sjemenskog materijala u CSRP (143.313 KM).

Iskazana vrijednost zaliha nedovršene proizvodnje (kod panja) i gotovih proizvoda (na kamionskom putu i stovarištu) na dan bilansa je iskazana na osnovu popisa količinskog stanja množenjem sa cijenom koštanja koja treba da se utvrđuje po propisanoj jedinstvenoj metodologiji izračunavanja po fazama rada, odnosno po mjestu zaliha (šuma panj, kamionski put i centralno stovarište).

Obračun vrijednosti zaliha drvnih sortimenata propisan je jedinstvenom šemom i Instrukcijom za popunjavanje šeme i stavovima za knjiženje u finansijskom knjigovodstvu i stavovima za preuzimanje podataka iz pogonskog knjigovodstva, koja podrazumijeva vođenje klase 9 – Obračun troškova i učinaka.

Revizijom je utvrđeno da 13 organizacionih dijelova (šumskih gazdinstava Panos, Birač, Dobož, Zelengora, Čemernica, Botin, Jahorina, Drina, Maglić, Borja, Milići i Treskavica, kao i CSRP), ne vode klasu 9 - Obračun troškova i učinaka, na osnovu koje se utvrđuje stvarna cijene koštanja zaliha gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje šumskih drvnih sortimenata, kako je to propisano Pravilnikom o računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama (dio I tačka 7), kao i članom 64. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

Na dan bilansa, usaglašavanje zaliha drvnih sortimenata sa stanjem po popisu nije izvršeno kod šumskih gazdinstava Zelengora, Majevice, Milići i Oštrej-Drinić, pa su po tom osnovu zalihe nedovršene proizvodnje potcijenjene za iznos 7.681 KM kod ŠG Milići

i precijenjene za iznos 1.924 KM kod ŠG Oštrelj-Drinić, a zalihe gotovih proizvoda precijenjene za iznos 20.127 KM ŠG Zelengora i potcijenjena za iznos 11.569 KM ŠG Majeвица i ŠG Oštrelj-Drinić.

Kratkoročna potraživanja, kratkoročni finansijski plasmani i gotovina su iskazane u iznosu od 33.811.020 KM bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 10.833.058 KM i neto vrijednosti 22.977.962 KM, a odnose se na kratkoročna potraživanja, kratkoročne finansijske plasmane, gotovinske ekvivalente i gotovinu, porez na dodatu vrijednost i aktivna vremenska razgraničenja.

Kratkoročna potraživanja su iskazana u iznosu od 26.643.139 KM bruto vrijednosti, 10.544.886 KM ispravke vrijednosti i 16.098.253 KM neto vrijednosti, a najvećim dijelom ih čine:

- potraživanja od kupaca u iznosu od 13.785.433 KM (bruto vrijednosti i neto vrijednosti),
- sumnjiva i sporna potraživanja od kupaca u iznosu od 9.998.221 KM (bruto vrijednosti i ispravke vrijednosti),
- potraživanja iz specifičnih poslova u iznosu od 163.709 KM i
- druga kratkoročna potraživanja u iznosu od 2.693.280 KM bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 544.169 KM i neto vrijednosti 2.149.111 KM.

Potraživanja od kupaca su najvećim dijelom iskazana po osnovu prodaje šumskih drvnih sortimenata.

Nadzorni odbor Javnog preduzeća, donio je više internih akata (odluke, uputstva, procedure i slično) kojima je definisao način i uslove prodaje šumskih drvnih sortimenata.

Odlukom o načinu i uslovima prodaje šumskih drvnih sortimenata (član 8), pored ostalog definisan je način i rokovi plaćanja i to avansna uplata i odgođeno plaćanje uz obezbjeđenje naplate potraživanja putem mjenice ili garancije banke, pod uslovom da kupci redovno izmiruju tekuće obaveze propisane zakonom. Odgođeno plaćanje može se ugovoriti na period do 30 dana za solventne kupce šumskih drvnih sortimenata (četinara), na period od 30 do 60 dana koji određuje Uprava Javnog preduzeća u zavisnosti od stepena prerade drveta preduzeća iz oblasti drvoprerađivačke industrije, prema listi Ministarstva privrede i preduzetništva, a izuzetno na period do 90 dana.

Kupci koji imaju dospjele a neizmirene obaveze moraju izmiriti dugovanje prije početka isporuke (član 8. stav 5). Isporuka šumskih drvnih sortimenata može početi tek nakon ispunjenja svih uslova navedenih u odluci i zaključenog ugovora.

Odlukom je definisana i mogućnost odloženog plaćanja na rate, niže vrijednih drvnih sortimenata sindikalnim organizacijama, državnim organima, udruženjima penzionera, boraca, porodicama poginulih boraca, ratnih vojnih invalida i radnicima Javnog preduzeća.

Revizijom je utvrđeno, da značajnim dijelom aktivnosti u pogledu isporuke, ugovaranja prodaje i naplate potraživanja nisu provedene u skladu sa odredbama Odluke o načinu i uslovima prodaje šumskih drvnih sortimenata, što je obrazloženo u nastavku ove tačke izvještaja.

Prema knjigovodstvenoj evidenciji i izvještaju o poslovanju, na dospjela potraživanja od kupaca (bez potraživanja po osnovu kamata), koja sa stanjem na dan 31.12.2020. godine nisu naplaćena u skladu sa ugovorenim rokom se odnosi 17.582.430 KM (od čega su sumnjiva i sporna 10.139.820 KM) uglavnom od kupaca šumskih drvnih sortimenata.

Na nekorigovana potraživanja koja su dospjela na naplatu, a nisu naplaćena u skladu sa članom 8. ugovora i članom 8. navedene odluke (avansno ili po isteku ugovorenog roka plaćanja), odnosi se 7.410.430 KM. Najveći dijelom se odnose na potraživanja kod ŠG Gorica (874.430 KM), ŠG Ribnik (693.355 KM), ŠG Prijedor (516.398 KM), ŠG Oštrelj-

Drinić (435.580 KM), ŠG Klekovača (386.460 KM) ŠG Visočnik (422.280 KM), ŠG Borja (329.890 KM), ŠG Zelengora (267.800 KM), ŠG Romanija (255.520 KM), ŠG Birač (164.980 KM), ŠG Vrbanja (131.890 KM), kao i na ostale organizacione jedinice.

Po Odluci Nadzornog odbora Javnog preduzeća na prijedlog Centralne popisne komisije po izvještaju za 2020. godinu, izvršen je konačan otpis nenaplativih potraživanja i plasmana, koja su isknjižena iz knjigovodstvene evidencije bruto vrijednosti u iznosu od 967.340 KM (od čega se na potraživanja od kupaca po osnovu prodaje odnosi 908.235 KM, a na plasmane i druge osnove potraživanja 59.105 KM) i ispravke vrijednosti u iznosu od 951.367 KM, zbog apsolutne zastare, pravosnažne odnosno izvršne sudske isprave koja se ne može realizovati, okončanog stečajnog postupka, vansudskog poravnjanja i dokaza da je pravno lice dužnik brisano iz sudskog registra.

Navedenom odlukom je odobreno i da se izvrši ispravka potraživanja koja nisu naplaćena u roku od godinu dana u iznosu od 350.576 KM, jer je isporuka šumskih drvnih sortimenata vršena a naplata nije, iako je ugovoreno avansno plaćanje, niti su aktivirana sredstva obezbjeđenje naplate potraživanja kod odgođenog plaćanja, što nije u skladu sa članom 8. ugovora o prodaji.

Manje je iskazana korekcija potraživanja i rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja u iznosu od najmanje 160.600 KM, a više finansijski rezultat (dobitak) tekućeg perioda, jer potraživanja koja nisu naplaćena u periodu od godinu dana na dan bilansiranja nisu procijenjena sa stanovišta njihove naplativosti, shodno Pravilniku o računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama (dio I tačka 9).

Konačan otpis nenaplativih potraživanja i plasmana po navedenim osnovama, izvršen je i prethodnih godina u skladu sa odlukom Nadzornog odbora prilikom usvajanja izvještaja o popisu. Iz knjigovodstvene evidencije izvršeno je isknjižavanje u 2019. godini (1.896.083 KM bruto vrijednosti i ispravke vrijednosti 1.761.868 KM), 2018. godini (988.774 KM), 2017. godini (1.864.029 KM), 2016. godini (8.485.753 KM), 2015. godini (675.117 KM), kao i u prethodnim godinama.

U toku revizije nije dokumentovano da su blagovremeno pokretani postupci za nenaplaćena potraživanja i plasmane.

Sumnjiva i sporna potraživanja od kupaca sa 31.12.2020. godine imaju sve organizacione jedinice (osim Direkcije), a najveći iznosi se odnose na ŠG Romanija (1.743.374 KM), ŠG Vučevica (1.480.885 KM), ŠG Oštrej-Drinić (832.592 KM), ŠG Vrbanja (807.065 KM), ŠG Jahorina (694.584 KM), ŠG Visočnik (617.633 KM), ŠG Borja Teslić (574.990 KM), ŠG Sjemeć (564.658 KM), ŠG Maglić (400.740 KM), ŠG Prijedor (296.215 KM), ŠG Birač (284.445 KM), ŠG Banja Luka (238.086 KM), ŠG Zelengora (204.103 KM), ŠG Lisina (170.682 KM) i ostale organizacione jedinice.

Na dan 31.12.2020. godine, nakon izvršenog isknjižavanja otpisanih potraživanja, u poslovnim knjigama preostala su potraživanja od kupaca za isporučene drvene sortimente za koja najvećim dijelom ne postoji mogućnost naplate (najmanje 5.000.000 KM) zbog okončanih sudskih izvršnih postupaka i presuda, stečajnih postupaka, većina dužnika je brisana iz sudskog registra, što je dokumentovano u pisanoj formi, nisu priznati u skladu sa MSFI 9-Finansijski instrumenti paragraf 3.2.3 (a), kojim je propisano da entitet treba da prestane da priznaje finansijsko sredstvo kada ugovorena prava na tokove gotovine od finansijskog sredstva prestanu da važe.

Najveći dužnici nenaplativih potraživanja su „FL Stakorina” d.o.o. Čajniče (1.128.550 KM), Drvolik d.o.o Rogatica (739.014 KM), Orah-Stakorina Čajniče (295.007 KM), Nova Forma d.o.o. Šamac (247.060 KM), Danprom-građa d.o.o. Prijedor (221.646 KM), AQUA LIFE d.o.o. Sokolac (204.260 KM), Crvena stijena d.o.o. Pale (167.893 KM), Romanija WOOD d.o.o Sokolac (105.683 KM), te ostali dužnici kojih je značajan broj.

Sumnjiva i sporna potraživanja po osnovu isporučenih šumskih drvnih sortimenata od kupca „FL Stakorina” d.o.o. Čajniče (čiji je osnivač i zakonski zastupnik strani državljanin iz Egipta), iskazana su u iznosu od 1.128.550 KM (1.023.623 KM za isporučene šumske drvene sortimente i zateznih kamata 104.927 KM) po osam ugovora zaključenih u toku 2018. godine (dva ugovora sa odloženim plaćanjem do 60 dana i četiri za avansno plaćanje).

Poslovanje sa kupcem „FL Stakorina” koje je započeto u 2017. godini, nije nadzirano od potpisivanja ugovora, isporuke drvnih sortimenata, praćenja dinamike isporuke, rokova naplate potraživanja i korišćenja instrumenata obezbjeđenja plaćanja, odnosno nije bilo u skladu sa uslovima propisanih članom 8. Odluke o načinu i uslovima prodaje šumskih drvnih sortimenata, niti je bilo u skladu sa zaključenim ugovorima, što ima za posljedicu da su ostala nenaplaćena potraživanja u navedenom iznosu, jer je stečajni postupak okončan 22.01.2021. godine u postupku koji je vodio Okružni privredni sud u Trebinju. Osnov za naplatu od kupca ne postoji, jer nema imovine.

Iako su dospjela nenaplaćena potraživanja po prethodnim ugovorima iznosila 264.000 KM (ukupan dug na dan 31.12.2017. godine iznosio je 503.850 KM i naplaćen je u toku marta 2018. godine), Javno preduzeće je sa „FL Stakorina” 18.01.2018. godine zaključilo dva ugovora sa odloženim plaćanjem do 60 dana u ukupnom iznosu od 1.143.229 KM (bez PDV-a) za isporuku 5.700 m³ trupaca jele i bora iznosu od 690.045 KM i za isporuku 3.800 m³ trupaca smrče u iznosu od 453.184 KM.

Takođe, 21.06.2018. godine zaključena su četiri ugovora sa avansnim plaćanjem ukupne ugovorene vrijednosti od 225.405 KM (bez PDV-a).

Po ugovorima u 2018. godini, isporučeni su šumski drveni sortimenti u iznosu od 1.169.774 KM, naplaćeno je 146.151 KM, posljednja isporuka je bila 30.11.2018. godine, tako da je ostalo nenaplaćeno potraživanje od 1.023.623 KM bez potraživanja po osnovu kamata.

Informacije o okončanom stečajnom postupku su bile poznate u periodu izrade izvještaja, ali nisu objelodanjene u Napomenama uz finansijski izvještaj u skladu sa zahtjevima MRS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja (paragraf 122).

Zbog učinjenih propusta kako u poslovanju sa kupcem „FL Stakorina”, tako i sa drugim kupcima kojih je značajan broj, poslovanje Javnog preduzeća nije bilo u skladu sa članom 10. Ugovora o korišćenju šuma i šumskog zemljišta u svojini Republike Srpske uključujući i obavezu održavanja, zaključen 20.11.2009. godine sa Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, kojim je propisano „korisnik šuma i šumskog zemljišta, uz obavezu održavanja resursa koje koristi u svojini Republike Srpske, dužan je da očuva, zaštiti i uveća vrijednost šuma i drugih potencijala, sveukupnog prostora i sadržaja u okviru šumarskog ekosistema, obezbijedi uslove za dalji razvoj i ostvarivanje opštekorisnih funkcija šuma i ostvari najbolji ekonomski efekat u skladu sa zakonom i drugim propisima”.

Potraživanja iz specifičnih odnosa su iskazana u iznosu od 163.709 KM, a najvećim dijelom se odnose na potraživanja kod Direkcije i ŠG Zelengora.

Kod ŠG Zelengora potraživanja iz specifičnih poslova su precijenjena za iznos od 68.719 KM (objašnjeno u tački 6.1.1. izvještaja).

Druga kratkoročna potraživanja su iskazana po osnovu:

- obračunatih kamata kupcima zbog neblagovremenog plaćanja u iznosu od 639.842 KM, od čega se 339.356 KM odnosi na nenaplaćena potraživanja duže od godinu dana za koja je u navedenom iznosu izvršena ispravka vrijednosti,
- potraživanja od zaposlenih u iznosu od 508.038 KM (za ogrev 245.304 KM, korišćenje telefona 27.689 KM, manjkove 94.863 KM, štete 41.910 KM i ostalo

- 98.271 KM), od čega se nenaplaćena potraživanja duže od godinu dana odnosi 96.915 KM za koja je u navedenom iznosu izvršena ispravka vrijednosti,
- refundacija za naknade plata od fondova u iznosu od 244.601 KM (Fond zdravstva 117.667 KM, Fond dječije zaštite 126.934 KM),
 - proširene reprodukcije šuma od Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske, u iznosu od 187.655 KM,
 - potraživanja od drugih republičkih organizacija u iznosu od 151.644 KM,
 - potraživanja za više uplaćen porez na dobitak i ostale vrste poreza u iznosu od 816.165 KM i
 - po drugim različitim osnovama u iznosu od 145.317 KM, od čega se na nenaplaćena potraživanja duže od godinu dana odnosi 107.898 KM za koja je u navedenom iznosu izvršena ispravka vrijednosti.

Potraživanja od zaposlenih bruto i ispravke vrijednosti u iznosu od 87.570 KM su nenaplativa zbog zastare, potiču iz 2014. godine i nisu preduzimane mjere naplate (ŠG Klekovača-Potoci).

Kratkoročni finansijski plasmani su iskazani u iznosu od 871.902 KM bruto vrijednosti, 262.478 KM ispravke vrijednosti i 609.424 KM neto vrijednosti, po osnovu kratkoročnih kredita i reprogramiranih potraživanja.

Kratkoročni krediti su iskazani po osnovu odloženog plaćanja na rate odobreni kupcima niže vrijednih drvnih sortimenata (ogreva) u iznosu od 686.027 KM, od čega je za 78.683 KM izvršena ispravka vrijednosti, jer nisu naplaćena u skladu sa ugovorom.

Reprogramirana potraživanja od kupaca za prodane drvene sortimente su iskazana u iznosu od 185.885 KM, od čega je za 183.785 KM izvršena ispravka vrijednosti (kod ŠG Jahorina, ŠG Visočnik i ŠG Romanija).

ŠG Jahorina je iskazalo reprogramirana potraživanja (36.521 KM) po osnovu Ugovora o reprogramu potraživanja koji je zaključen 2016. godine sa Udruženjem penzionera Pale na period od 10 godina. Godišnja rata po reprogramu iznosi 7.398 KM i sa 31.12.2020. godine, sve dospjele rate po reprogramu su izmirene.

Revizijom je utvrđeno da reprogramirana potraživanja po ovom osnovu nisu pravilno klasifikovana po dospjeću (ročnosti), jer dio potraživanja koja dospijevaju u roku dužem od godinu, od dana bilansa u iznosu od 29.123 KM, treba priznati u okviru dugoročnih plasmana (kredita) u skladu sa članom 6. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike. Po navedenom osnovu više je iskazana ispravka vrijednosti reprogramiranih potraživanja a manje obračunati prihodi budućeg perioda za iznos 36.521 KM, jer je ugovoreno odloženo plaćanje i shodno tome priznavanje nije izvršeno u skladu sa članom 37. stav (3) navedenog pravilnika.

ŠG Romanija je 25.04.2018. godine sa kupcem „Invester“ d.o.o. zaključilo Ugovor o preuzimanju i reprogramu potraživanja kojim preuzima od kupca „R-Invest“ d.o.o. Sokolac ukupan dug od 117.228 KM (glavni dug 67.503 KM i kamata 49.725 KM) da izmiri glavni dug u 12 jednakih mjesečnih rata, a potraživanja po osnovu kamatu se stavljaju u fazu mirovanja, te ako se izmiri glavni dug biće otpisana. Ugovoreno je da se isporuka šumskih drvnih sortimenata može vršiti u skladu sa potpisanim avansnim ugovorom uz izričit uslov da se glavni dug isplaćuje blagovremeno. Plaćanje nije izvršeno u skladu sa ugovorom, a u toku 2019. godine ukupno je naplaćeno 19.693 KM (ni jedna rata nije uplaćena blagovremeno). Nakon toga, zaključen je 24.01.2020. godine Aneks Ugovora kojim se reprogramira preostali glavni dug od 42.184 KM na rok od 12 jednakih mjesečnih rata po 3.515 KM. Iako „Invester“ d.o.o. po Aneksu Ugovora nije uplatio niti jednu ratu duga, sa istim su zaključena četiri

avansna ugovora o prodaji po kojima su šumski drveni sortimenati isporučeni bez avansne uplate i na dan bilansa dug je iznosio 23.856 KM. Aktivnosti po navedenom osnovu nisu provedene u skladu sa Ugovorom o preuzimanju i reprogramu, članom 8. Ugovora o prodaji drvnih sortimenata, kao i članom 8. stav (5) Odluke o uslovima o načinu i prodaje šumskih drvnih sortimenata, kojim je propisano da kupci koji imaju dospjele a neizmirene obaveze moraju izmiriti dugovanje prije početka isporuke.

ŠG Visočnik je 18.06.2020. godine sa kupcem „Enjaković-Ma” d.o.o. Bijeljina zaključilo Ugovor o reprogramu potraživanja za isporučene drvene sortimente, po kojem se kupac obavezuje da dug u iznosu od 144.206 KM (glavni dug 105.080 KM i kamata 39.126 KM), izmiri na način da glavni dug od 105.080 KM izmiri u 12 jednakih mjesečnih rata po 8.884 KM. Dug se odnosi na ugovore zaključene u toku 2018. godine, kojima je ugovoreno avansno plaćanje, a isporuka drvnih sortimenata je izvršena bez avansne uplate, što nije u skladu sa članom 8. Ugovora, kao i članom 8. stav (5) Odluke o uslovima o načinu i prodaje šumskih drvnih sortimenata. Kupac nije izmirio ni jednu ratu. Okružni privredni sud u Bijeljini je 05.07.2021. godine donio Rješenje o izvršenju nad pokretnim stvarima.

Gotovinski ekvivalenti i gotovina su iskazani u iznosu od 2.729.753 KM bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 25.694 KM (novčana sredstva kod Balkan investment banke) i neto vrijednosti 2.704.059 KM. Odnose se na novčana sredstva na računima kod poslovnih banaka (2.684.496 KM) i novčana sredstva u blagajni kod šumskih gazdinstava (19.326 KM), te gotovinske ekvivalente u iznosu od 237 KM.

Poslovanje Javnog preduzeća se obavlja preko 116 poslovnih računa otvorenih kod banaka, od kojih ŠG Gradiška nije dokumentovalo postojanje novčanih sredstava odnosno deviznog računa kod Adiko banke (507 KM), a ŠG Visočnik kod NLB banke (942 KM).

Stanje na 9 žiro računa evidentiranih u glavnoj knjizi iskazano je u minusu od ukupno 121 KM, što nije u skladu sa članom 18. stav (3) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

Stanje izdvojenih novčanih sredstva na namjenskom računu za prostu reprodukciju šuma iskazano je u iznosu od 166 KM.

Stanje na prelaznom centralnom žiro-računu, na dan 31.12.2020. godine, iskazano je u iznosu 0 KM, a u strukturi prelaznog računa iskazano je stanje kod šumskih gazdinstava Banja Luka (714.743 KM), Oštrelj-Drinić (1.887.300 KM), Gradiška (1.387.269 KM), Čemernica (2.115.116 KM), Lisina (1.229.854 KM), Botin (307.901 KM), Prijedor (1.789.910 KM), Ribnik (1.017.517 KM), Sjemeć (1.308.201 KM), Maglić (2.145.725 KM), Visočnik (5.373.994 KM), Vučevica (818.711 KM), Gorica (2.766.308 KM), Treskavica (121.031 KM) i Klekovača-Potoci (1.158.245 KM), kao i IRPC (152.514 KM), CGK (67.608 KM) i Direkcije (-24.361.948 KM).

Porez na dodanu vrijednost je iskazan u iznosu od 592.348 KM.

Aktivna vremenska razgraničenja su iskazana u iznosu od 2.973.878 KM, a najvećim dijelom se odnose na potraživanja po avansnim fakturama (2.765.156 KM) i ostale obračunate prihode kod ŠG Čemernica (187.262 KM).

Aktivna vremenska razgraničenja koja se odnose na ostale obračunate prihode kod ŠG Čemernica su precijenjena u iznosu od 187.262 KM (objašnjeno u tački 6.1.1. izvještaja).

U postupku sačinjavanja finansijskog izvještaja izvršena su eliminacije pozicije aktivnih vremenskih razgraničenja koje se odnose na potraživanja po internim pozajmicama (933.886 KM) i potraživanja od organizacionih dijelova na centralnom žiro računu u iznosu od 26.059.849 KM.

Prema Obrazloženju datom za potrebe revizije, potraživanja od organizacionih dijelova na centralnom žiro računu se odnose na potraživanja šumskih gazdinstava, IRPC i CGK u visini iskazanih novčanih sredstva na prelaznom centralnom žiro računu (24.361.948 KM) i potraživanja Direkcije (1.679.901 KM), a radi se o novčanim sredstvima koja su zaradili prethodno pomenuti organizacioni dijelovi Javnog preduzeća, a potrošili organizacioni dijelovi Javnog preduzeća koji su iskazali obaveze prema prelaznom centralnom žiro računu u iznosu od 26.059.849 KM (tačka 6.2.2.3. izvještaja), jer navedeno se ne odnosi na stanje gotovine nego međusobnih potraživanja i obaveza.

Preporučuje se direktoru Javnog preduzeća da obezbijedi da se:

- ***kod svih organizacionih dijelova uspostavi vođenje klase 9 - Obračun troškova i učinaka u skladu sa Pravilnikom o računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama (dio I tačka 7) i članom 64. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike,***
- ***prodaja šumskih drvnih sortimenata vrši u skladu sa članom 8. Odluke o načinu i uslovima prodaje šumskih drvnih sortimenata u pogledu uslova isporuke i ugovaranja prodaje, naplata potraživanja vrši u skladu sa rokom definisanim po ugovoru, a u slučaju neplaćanja, pravovremeno preduzmu zakonske mjere naplate koje će isključiti mogućnost zastare potraživanja,***
- ***izvrši sveobuhvatna analiza sumnjivih i spornih potraživanja u pogledu njihove naplativosti i donesu odgovarajuće odluke o daljem postupanju shodno MSFI 9 - Finansijski instrumenti (paragraf 3.2.3) i u skladu sa Pravilnikom o računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama (dio I tačka 3.),***

6.2.2. Pasiva

Ukupna pasiva iskazana je u iznosu od 156.730.517 KM, a odnosi se na kapital, rezervisanja, odložene poreske obaveze i razgraničene prihode i obaveze.

6.2.2.1. Kapital

Kapital je iskazan u iznosu od 58.506.478 KM, a odnosi se na osnovni kapital, rezerve, revalorizacione rezerve, neraspoređeni dobitak i gubitak do visine kapitala.

Osnovni kapital je iskazan u iznosu od 50.039.039 KM, a odnosi se na kapital koji je usaglašen sa iznosom kapitala upisanog u sudskom registru.

Rezerve su iskazane u iznosu od 3.994.229 KM, a odnose se na zakonske rezerve (3.903.716 KM) i statutarne rezerve (90.513 KM).

Revalorizacione rezerve su iskazane u iznosu od 116.005 KM, a najvećim dijelom se odnose na rezerve formirane u ranijem periodu kod ŠG Birač i ŠG Milići (79.940 KM), a za koje nisu mogli identifikovati na šta se odnose pomenute rezerve.

Neraspoređeni dobitak je iskazan je u iznosu od 43.068.329 KM, a odnosi se na neraspoređeni dobitak ranijih godina (42.894.240 KM) i neto dobitak tekuće godine (174.089 KM). Neraspoređeni dobitak ranijih godina iskazan je kod 16 organizacionih dijelova Javnog preduzeća.

Gubitak do visine kapitala je iskazan u iznosu od 38.711.124 KM, a odnosi se na gubitak ranijih godina iskazan kod 15 organizacionih dijelova Javnog preduzeća.

6.2.2.2. Rezervisanja, odložene poreske obaveze i razgraničeni prihodi

Rezervisanja, odložene poreske obaveze i razgraničeni prihodi su iskazani u iznosu od 12.689.309 KM, a odnose se na rezervisanja za troškove obnavljanja prirodnih

bogatstava, rezervisanja za naknade i beneficije zaposlenih, razgraničene prihode i primljene donacije i ostala dugoročna rezervisanja.

Rezervisanja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava su iskazana u iznosu od 3.625.443 KM, a odnose se na rezervisanja za prostu reprodukciju šuma (3.573.776 KM), rezervisanja za revitalizaciju ostalih šumskih proizvoda (39.556 KM) i rezervisanja po osnovu donacije po projektu očuvanja Pančičeve omorike iz IPA programa u iznosu od 12.111 KM.

Rezervisanja za prostu reprodukciju šuma se odnose na rezervisanja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava-šuma u skladu sa članom 89. stav (1) Zakona o šumama kojim je propisano da se naknade za korišćenje šume i šumskog zemljišta u svojini Republike (sredstva za prostu reprodukciju) izdvajaju iz ostvarenog ukupnog prihoda korisnika šuma i šumskog zemljišta u svojini Republike, s tim da izdvojena sredstva ne mogu biti manja od 10% vrijednosti prodatih šumskih sortimenata utvrđenoj po cijenama u šumi na panju, po cjenovniku korisnika šuma i šumskog zemljišta u svojini Republike, a članom 89. stav (2) Zakona o šumama je propisano da se navedena naknada uplaćuje (izdvaja) na poseban namjenski račun za prostu reprodukciju šuma.

U 2020. godini, ukupno je ukalkulisana obaveza po osnovu naknade za korišćenje šume i šumskog zemljišta (sredstva za prostu reprodukciju) u iznosu od 12.788.041 KM, a sa početnim stanjem od 3.368.679 KM (neopravdana rezerevisanja za sredstva proste reprodukcije iz prethodnih godina), što sa 31.12.2020. godine ukupno iznosi 16.156.721 KM, od čega je u toku 2020. godine oprihodovan iznos od 12.582.945 KM po osnovu šumsko-uzgojnih radova koji se uglavnom vrše u vlastitoj režiji, izgradnje i održavanja puteva (u vlastitoj režiji ili po osnovu radova drugih pravnih lica) i izrade šumsko privrednih osnova.

Navedenim članom 89. stav (4) Zakona o šumama, između ostalog je definisano da se sredstva proste reprodukcije koriste i u svrhu finansiranja projektovanja, izgradnje, rekonstrukcije i održavanja šumskih kamionskih puteva. Po osnovu izvršenih radova na održavanju šumskih kamionskih puteva u značajnoj mjeri se pravdaju sredstva proste reprodukcije i za ista se paralelno kroz vanbilansnu evidenciju uvećava i pozicija ulaganja u tuđa osnovna sredstva-prosta reprodukcija.

Određena šumska gazdinstva posjeduju vlastitu građevinsku operativu (građevinske mašine i odgovarajuće resurse) tako da najveći dio radova na održavanju puteva izvršavaju u vlastitoj režiji. Proporcionalno učešće ovih ulaganja kod pravljenja sredstava proste reprodukcije iz godine u godinu ima trend rasta. Održavanje određenih putnih pravaca je obuhvaćeno izvedbenim projektima koje sačinjavaju šumska gazdinstva, čija nadležna lica ujedno vrše i nadzor tih radova, za razliku od ulaganja u izgradnju i rekonstrukciju puteva, gdje se za iste od strane ovlaštenih pravnih lica izrađuje projekat, a nadzor najčešće vrše druga pravna lica. Obzirom na navedeno, kao i specifičnost tj. podložnosti vremenskim prilikama otežana je kontrola izvršenih radova, zatim obim i frekventnost navedenih radova sa jedne i ograničene resurse nadležnih kontrolnih organa s druge strane, prisutnost rizika od priznavanja radova tekućeg održavanja koji se nisu desili ili su se desili u manjem obimu od priznatih kod navedenih radova je značajan. Javno preduzeće nije izvršilo identifikaciju i procjenu rizika vezano za navedeni proces, kao i dalja postupanja za otklanjanje ili svođenje istog na prihvatljivu mjeru.

U svrhu jasnijeg određenja i načina vrednovanja troškova kod šumsko-uzgojnih radova Javno preduzeće je 2002. godine usvojilo Jedinствене norme radova u šumarstvu. Obzirom da Zakonom o šumama i navedenim normama, pojedine vrste šumsko-uzgojnih radova (kojima se dijelom pravdaju sredstva proste reprodukcije), nisu jasno definisane i za iste nisu date norme za obračun troškova, što je projektantima izvođačkih projekata za

šumsko uzgojne radove otežavalo njihovu izradu, kao i način vrednovanja (određeni radovi su različito vrednovani i pravdani kroz prostu reprodukciju, npr njega prirodnih sastojina).

U Master planu pošumljavanja i gazdovanja šumskim kulturama Republike Srpske (koji je u 2020. godini uradio Šumarski fakultet u Banja Luci za potrebe Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede) u poglavlju Ekonomsko-finansijska analiza master plana pošumljavanja pored ostalog navedeno je da je utvrđena nesistematičnost u pripremi izvođačkih projekata za pojedinačna šumska gazdinstva i ukazano na potencijalne probleme i nedostatke sa kojima se susreću projektanti prilikom sadašnjeg načina izrade izvođačkih projekata i obračuna rashoda za prethodnu pripremu površina, pošumljavanje i njegu.

Javno preduzeće je u junu 2021. godine donijelo Odluku kojom se usklađuju nazivi šumsko-uzgojnih radova, te propisuje jedinstvena procedura načina njihove realizacije kao i forma zaglavlja tabele plana šumsko-uzgojnih radova koji će kao takvi biti sastavni dio sadržaja šumskoprivrednih osnova i plansko-izvještajne dokumentacije.

U ŠG Banja Luka u 2020. godini kroz prostu reprodukciju su pravdani troškovi šumsko-uzgojnih radova koji se odnose na njegu šumskih sastojina u ukupnom iznosu od 159.171 KM. Za navedene radove obračunati su troškovi u visini jedne dnevnice po hektaru ukupne površine koja je obuhvaćena planom sječa za 2020. godinu poslovođe koji radi u nadzoru i ostalih i direktnih troškova u iznosu od 55.685 KM. Navedeni radovi do 2021. godine, odnosno do donošenja Odluke kojom se usklađuju nazivi šumsko-uzgojnih radova, te propisuje jedinstvena procedura načina njihove realizacije, nisu bili normirani, odnosno obuhvaćeni Jedinstvenim normama radova u šumarstvu niti drugim normativnim aktom. Navedenom Odlukom obuhvaćeni su i ovi radovi gdje je navedeno da, imajući u vidu da realizacija ovih radova praktično obuhvaćena planom sječa, izvršeni radovi na poslovima njege prirodnih sastojina se dijelom oprihodeju kao šumskouzgojni radovi i to na način da se iskaže trošak u vidu bruto dnevnice po 1 ha stručnog lica na uzgoju šuma koji obavlja nadzor nad izvođenjem radova, a prikazuje se cjelokupno tretirana površina. Prema navedenom više su pravdana sredstva proste reprodukcije koja se odnose na ostale i indirektno troškove u najmanjem iznosu od 55.685 KM, te su po ovom osnovu potcijenjene obaveze po osnovu sredstava proste reprodukcije, a precijenjeni prihodi izvršeni u vlastitoj režiji i rezultat tekuće godine.

U ŠG Borja ukupna ostvarena realizacija po cijenama na panju iznosila je 490.656 KM, a za prostu reprodukciju je ukalkulisan iznos od 484.116 KM, odnosno za 6.540 KM manje, te su po ovom osnovu potcijenjeni troškovi po osnovu rezervisanja za obnavljanje prirodnih bogatstava-prosta reprodukcija šuma, obaveze po osnovu rezervisanja za prostu reprodukciju, a precijenjen rezultat tekuće godine.

Kod ŠG Jahorina, u Zapisniku o kontroli izvršenih radova i utroška sredstava proste reprodukcije šuma (kontrolom su odabrani šumsko-uzgojni radovi prikazani Obrascem 1 za mjesec avgust 2020. godine) od 13.10.2020. godine, koju je izvršilo Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede između ostalog utvrđeno je da su kod pripreme zemljišta za prirodno podmlađivanje nerealno visoki ostali troškovi (najvećim dijelom se odnose na troškove prevoza radnika gdje je obračunato da isti iznose 242 KM po hektaru) i da oni čine 45% od direktnih troškova, a ukupno projektovani troškovi pripreme zemljišta po hektaru iznose 1.013 KM, dok kod radova koji se odnose na njegu prirodnog podmlatka ostali troškovi su manji od 10% iznosa direktnih troškova (obračunati su troškovi prevoza od 30-66 KM po hektaru), a projektovani ukupni troškovi po hektaru iznose 703 KM. Utvrđena razlika ukupnih troškova po hektaru kod ove dvije vrste šumsko-uzgojnih radova od 310 KM po hektaru je značajna, a nastala je uglavnom usljed različitog obračuna troškova prevoza radnika, iako se kod obje vrste šumsko-uzgojnih radova radi o istoj stvari, troškovima prevoza radnika koji bi trebali biti isti obzirom da se navedene vrste šumsko-

uzgojnih radova provode na istim objektima. U 2020. godini po navedenom nastale su i razlike u najmanjem iznosu od 28.088 KM, za koliko su više pravdana sredstva proste reprodukcije (u navedenom gazdinstvu je počela primjena novih kalkulacija od momenta kontrole izvršenih radova, odnosno od oktobra 2020. godine, bez retroaktivne korekcije obračuna). Po navedenom osnovu, u najmanjem iznosu od 28.088 KM, potcijenjene su obaveze po osnovu sredstava proste reprodukcije, a precijenjeni prihodi po osnovu poslova izvršenih u vlastitoj režiji i finansijski rezultat tekuće godine.

Rezervisanja za naknade i beneficije zaposlenih su iskazana u iznosu od 2.040.268 KM, a odnose se na evidentirana rezervisanja za naknade i beneficije zaposlenih na osnovu Aktuarskog obračuna za 2020. godinu.

Razgraničeni prihodi i primljene donacije su iskazane u iznosu od 6.524.428 KM, a odnose se na donirana sredstva za izradu integralnog informacionog sistema od strane Vlade Republike Srpske (6.214.950 KM) i ostale razgraničene prihode i primljene donacije (309.478 KM).

Ostali razgraničeni prihodi i primljene donacije koji su iskazani kod CSRP u iznosu od 300.650 KM, odnose se na evidentiranje novčanih sredstava po osnovu zaključenog Sporazuma sa Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske o korišćenju sredstava od povrata PDV-a u okviru projekta „Održivo upravljanje šumama i krajolicima” u skladu sa zahtjevima MRS 20 – Računovodstvo državnih davanja i objelodanjivanja državnih pomoći.

Ostala dugoročna rezervisanja su iskazana u iznosu od 499.170 KM, a najvećim dijelom se odnose na rezervisanja za procijenjene troškove sudskih sporova 13 organizacionih dijelova u iznosu od 498.858 KM od čega su u 2020. godini 4 organizaciona dijela izvršila rezervisanje u iznosu od 23.554 KM, a ostalo su rezervisanja iz ranijeg perioda koja su najvećim dijelom iskazana kod ŠG Gradiška (304.984 KM) i ŠG Gorica (79.005 KM).

Najveći dio organizacionih dijelova Javnog preduzeća nije vršio procjenu ishoda sudskih sporova i nije u poslovnim knjigama evidentiralo moguće efekte na finansijski izvještaj po osnovu priznavanja rezervisanja i promjene rezervisanja u skladu sa zahtjevima paragrafa 36-39 i 59-62 MRS 37 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina.

Preporučuje se direktoru Javnog preduzeća da obezbijedi da se:

- **obaveza po osnovu naknade za korišćenje šume i šumskog zemljišta u svojini Republike (sredstva za prostu reprodukciju) izdvajaju i koriste u skladu sa članom 89. stav (1. i 4.) Zakona o šumama,**
- **vrši procjena ishoda sudskih sporova i evidentiraju mogući efekti na finansijske izvještaje po osnovu procjene (priznavanja i ukidanja rezervisanja) u skladu sa zahtjevima paragrafa 36-39 i 59-62 MRS 37 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina.**

6.2.2.3. Obaveze

Obaveze su iskazane u iznosu od 85.534.730 KM, a odnose se na dugoročne i kratkoročne obaveze.

Dugoročne obaveze su iskazane u iznosu od 19.019.533 KM i čine ih dugoročni krediti i ostale dugoročne obaveze.

Dugoročni krediti su iskazani u iznosu od 17.528.966 KM, a odnose se na dugoročne obaveze po osnovu Ugovora o dugoročnom kreditu kod NLB banke a.d. Banja Luka (u daljem tekstu: NLB banka) za finansiranje nabavke integrisanog informacionog sistema u iznosu od 4.826.875 KM i za izradu sortimentnih i zapreminskih tablica u iznosu od 702.091 KM, kao i Ugovora o dugoročnim kreditima kod NLB banke u iznosu od 6.000.000

KM i „UniCredit” banke a.d. Banja Luka (u daljem tekstu: Unikredit banka) u iznosu od 6.000.000 KM za refinansiranje postojećeg duga (refinansiranje investicija i finansiranje postojećih obaveza).

U 2019. godini, zaključen je Ugovor o dugoročnom kreditu kod NLB banke u iznosu od 6.300.000 KM, rok otplate od 8 godina i grejs period od jedne godine. Kredit je namjenjen za nabavku integrisanog informacionog sistema u iznosu od 5.500.000 KM i za izradu sortimentnih i zapreminskih tablica u iznosu od 800.000 KM.

U 2020. godini u skladu sa Odlukom Nadzornog odbora, Odlukom Vlade Republike Srpske o davanju saglasnosti („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 44/20) Javno preduzeće šumarstva je zaključilo ugovore o kreditima sa Unikredit bankom (6.000.000 KM) i NLB bankom (6.000.000 KM). Ugovorima je definisan rok otplate od 6 godina, grejs period od jedne godine i način otplate kredita u 60 jednakih mjesečnih anuiteta, a krediti su namjenjeni za refinansiranje postojećeg duga-refinansiranje investicija i finansiranje prenesenih obaveza. Kao obezbjeđenje kredita, pored datih mjenica, upisa založnog prava na pokretnu imovinu, upisa hipoteke na nepokretnu imovinu date su i Garancije Vlade Republike Srpske (Ministarstva finansija i Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede).

Ostale dugoročne obaveze su iskazane u iznosu od 1.490.567 KM, a najvećim dijelom se odnose se na obaveze po osnovu emitovanih dugoročnih hartija od vrijednosti (obveznica) u iznosu od 1.218.953 KM.

U 2018. godini, Komisija za hartije od vrijednosti Republike Srpske je shodno odluci Nadzornog odbora Javnog preduzeća odobrila emisiju 35.000 obveznica nominalne vrijednosti 100 KM po obveznici i rokom dospijeca od 3 godine.

Obaveze po osnovu emitovanih dugoročnih hartija od vrijednosti (obveznica) koje na plaćanje dospijevaju u narednoj godini nisu klasifikovane kao kratkoročne finansijske obaveze, što nije u skladu sa članom 29. stav (14) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike, zbog čega su precijenjene ostale dugoročne obaveze, a potcijenjene ostale kratkoročne obaveze za iznos od 1.218.953 KM.

Kratkoročne obaveze su iskazane u iznosu od 66.515.197 KM, a čine ih kratkoročne finansijske obaveze (7.238.903 KM), obaveze iz poslovanja (23.110.613 KM), obaveze iz specifičnih poslova (3.676 KM), obaveze za zarade i naknade zarada (19.462.128 KM), druge obaveze (3.328.142 KM), obaveze za porez na dodatu vrijednost (1.406.663 KM) i obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine (7.828.727 KM) i pasivna vremenska razgraničenja u iznosu od 4.136.345 KM.

Kratkoročne finansijske obaveze su iskazane u iznosu od 7.238.903 KM, a najvećim dijelom se odnose na dio dugoročnih finansijskih obaveza koje za plaćanje dospijevaju u periodu od godinu dana (7.216.783 KM).

Dio dugoročnih finansijskih obaveza koje dospijevaju za plaćanje čine obaveze po osnovu kredita kod Nove banke a.d. Banja Luka (6.445.749 KM) i kredita kod NLB banke za finansiranje nabavke integrisanog informacionog sistema (673.125 KM) i za izradu sortimentskih i zapreminskih tablica u iznosu od 97.909 KM.

U 2017. godini, u skladu sa Odlukom Nadzornog odbora, zaključen je Ugovor o dugoročnom kreditu sa Novom bankom a.d. Banja Luka. Kredit u iznosu od 25.888.452 KM odobren je na period od 54 mjeseca, a namjenjen je za plaćanje dijela tekućih obaveza i obaveza iz ranijih godina.

Obaveze iz poslovanja su iskazane u iznosu od 23.110.613 KM, a najvećim dijelom se odnose na obaveze po osnovu primljenih avansa (7.401.019 KM), obaveze prema

dobavljačima u zemlji (15.059.772 KM) i ostale obaveze iz poslovanja u iznosu od 583.356 KM.

Ostale obaveze iz poslovanja najvećim dijelom se odnose na obaveze po osnovu proširene reprodukcije odnosno neopravdanih sredstava za proširenu reprodukciju doznačenih od strane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (564.991 KM), od čega su najznačajnije kod CGK (156.992 KM), ŠG Banja Luka (121.769 KM), ŠG Klekovača-Potoci (87.859 KM) i ŠG Gorica (51.494 KM).

Obaveze za zarade i naknade zarada su iskazane u iznosu od 19.462.128 KM, a najveći dio se odnosi na obaveze za platu poslije oporezivanja (5.605.817 KM), obaveze za poreze na lična primanja (535.093 KM), obaveze za doprinose na zarade (11.667.806 KM), kao i obaveze za ostala lična primanja u iznosu od 627.127 KM.

Obaveze za neto zarade najvećim dijelom se odnose na obaveze za mjesec decembar 2020. godine, dok se obaveze za poreze na zarade odnose u prosjeku na obaveze za zadnja dva mjeseca 2020. godine. Obaveze za doprinose na zarade se u prosjeku odnose na obaveze za četiri mjeseca 2020. godine (od jednog do devet mjeseci u zavisnosti od organizacionih dijelova).

Druge obaveze su iskazane u iznosu od 3.328.142 KM, a najvećim dijelom se odnose na obaveze za dividende (2.845.405 KM), obaveze prema zaposlenima (213.240 KM), obaveze za članarine Privrednoj komori (76.247 KM), obaveze prema fizičkim licima po osnovu ugovora o djelu (51.740 KM) i ugovora o privremenim i povremenim poslovima u iznosu od 66.976 KM.

Obaveze za dividende se odnose na obaveze po osnovu Odluke Vlade Republike Srpske u funkciji Skupštine Javnog preduzeća, o raspodjeli dobiti Javnog preduzeća iskazane na dan 31.12.2017. godine („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 82/18).

Obaveze prema zaposlenima čine obaveze prema zaposlenima za prevoz (166.675 KM), troškove službenog putovanja (3.745 KM) i ostale obaveze (42.820 KM).

Obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine su iskazane u iznosu od 7.828.727 KM, a odnose se na obaveze za poreze i druge dažbine (7.521.115 KM), obaveze za doprinose (52.571 KM), obaveze za porez i doprinose obračunate za isplate fizičkim licima van radnog odnosa (150.574 KM) i ostale obaveze za porez, doprinose i druge dažbine (104.467 KM).

U okviru obaveze za poreze i druge dažbine iskazane su obaveze po osnovu nadoknada za razvoj nerazvijenih dijelova opštine sa koje potiču prodati sortimenti u iznosu od 7.306.846 KM, koje se u skladu sa članom 89. stav (6) Zakona o šumama obračunavaju u visini od 10% finansijskih sredstava ostvarenih prodajom šumskih sortimenata utvrđenih po cjenovniku, po cijenama franko kamionski put, a shodno članu 89. stav (10) pomenutog zakona plaćaju kvartalno.

Dio pomenutih obaveza, za koje jedinice lokalne samouprave nisu dostavile šumskim gazdinstvima Godišnji plan o utrošku namjenskih sredstava na koji je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede dalo saglasnost (neblagovremeno, dostavljeno bez saglasnosti ili djelimične saglasnosti), šumska gazdinstva su analitički posebno evidentirala na istom sintetičkom kontu tretirajući ih kao neprijavljene obaveze (obaveze za koje nije podnesena prijava Poreskoj upravi) u ukupnom iznosu od 1.237.262 KM.

Revizijom je utvrđeno da je nadoknada za razvoj nerazvijenih dijelova opština za 2020. godinu, manje obračunata u najmanjem iznosu od 337.836 KM, jer kod najvećeg broja šumskih gazdinstava prilikom obračuna u osnovicu nije uzeta realizacija šumskih drvnih sortimentata na panju tj. u dubjećem stanju, što nije u skladu sa članom 89. stav (6) Zakona o šumama. Obavezu za navedenu nadoknadu pravilno je obračunalo 7 šumskih

gazdinstava (ŠG Sjemeć, ŠG Birač, ŠG Milići, ŠG Lisina, ŠG Oštrej-Drinić, ŠG Gorica i ŠG Klekovača-Potoci).

Pasivna vremenska razgraničenja su iskazana u iznosu od 4.136.345 KM, a odnose se na obračunate prihode budućeg perioda po osnovu avansnih faktura (2.360.587 KM), odložene prihode i primljene donacije (1.158.600 KM), razgraničene prihode po osnovu potraživanja (216.628 KM) i kratkoročna rezervisanja (387.260 KM).

Odložene prihode i primljene donacije čine primljene donacije u ulaganjima na tućim nekretninama (479.774 KM) i opremi (285.252 KM), kao i ostali odloženi prihodi i primljene donacije (393.574 KM) koji su najvećim dijelom evidentirani kod IRPC i odnose se na razgraničene prihode po osnovu izrada studije o potencijalima ostalih proizvoda u šumarstvu (44.443 KM) i izrade zapreminskih i sortimentnih tablica (312.274 KM).

Odloženi prihodi i primljene donacije se potcijenjene za iznos od 100.000 KM koji se odnosi na ŠG Doboj (obrazloženo u tački 6.1.1.1. izvještaja).

Razgraničeni prihodi po osnovu potraživanja najvećim dijelom su iskazani kod ŠG Ribnik (155.182 KM) i odnose se na potraživanja od ostalih organizacionih dijelova po osnovu izgradnje žičare, a u skladu sa odlukom Uprave o sufinansiranju dijela troškova usluga na transportu šumsko-drvnih sortimenata žičarom u ŠG Ribnik, u svrhu izrade jedinstvenog normativa i kalkulacije cijene koštanja rada žičare na izvozu šumsko-drvnih sortimenata od 15.10.2020. godine.

Kratkoročna rezervisanja se odnose na rezervisanja po osnovu rashoda zateznih kamata i troškova prinudne naplate po rješenjima o prinudnoj naplati dostavljenih od strane Poreske uprave Republike Srpske.

U 2020. godini nisu evidentirane novonastale obaveze po osnovu troškova prinudne naplate i zateznih kamata u najmanjem iznosu od 265.468 KM (tačka 6.1.2. izvještaja).

U postupku sačinjavanja finansijskog izvještaja izvršene su eliminacije pozicije pasivnih vremenskih razgraničenja koje se odnose na obaveze po internim pozajmicama (933.886 KM) i obaveze prema prelaznom centralnom žiro računu u iznosu od 26.059.849 KM.

Obaveze prema prelaznom centralnom žiro-računu iskazalo je 14 organizacionih dijelova Javnog preduzeća odnosno šumska gazdinstava Birač (4.415.835 KM), Jahorina (3.484.509 KM), Vrbanja (2.973.828 KM), Borja (2.634.909 KM), Drina (1.750.695 KM), Romanija (1.619.315 KM), Panos (1.415.835 KM), Zelengora (1.345.765 KM), Milići (1.224.262 KM), Majeвица (645.032 KM), Doboj (383.339 KM), Botin (322.384 KM), kao i CSRП (3.284.284 KM) i ŠK Ognjište (218.636 KM).

Preporučuje se direktoru Javnog preduzeća da obezbjedi da se:

- dugoročne obaveze koje na plaćanje dospijevaju u narednoj godini klasifikuju kao kratkoročne obaveze u skladu sa članom 29. stav (14) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike,***
- obračun nadoknade za razvoj nerazvijenih dijelova opštine sa koje potiču prodati šumski drvni sortimenti vrši u skladu sa članom 89. stav (6) Zakona o šumama.***

6.2.3. Vanbilansna evidencija

U Bilansu stanja, na dan 31.12.2020. godine, iskazane su pozicije vanbilansne aktive u iznosu od 7.062.068.417 KM bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 11.796.084 KM i neto vrijednosti 7.050.272.333 KM i vanbilansne pasive u iznosu od 7.050.272.333 KM. Neto vrijednost vanbilansne aktive čini zemljište (592.405.060 KM), šume (6.375.693.177 KM),

šumski kamionski putevi (65.666.212 KM) i ostala vanbilansna aktiva u iznosu od 16.507.884 KM.

Zemljište se odnosi na šumsko zemljište (486.150.870 KM), zemljište dodijeljeno na trajno korištenje (101.574.600 KM) i poljoprivredno zemljište (4.679.590 KM).

U 2020. godini iskazano je ukupno povećanje vrijednosti šuma za iznos od 119.476.819 KM. Vrijednost šuma je povećana po osnovu prirasta šuma (293.198.921 KM) i ulaganja u prostu i proširenu reprodukciju (6.335.082 KM), a smanjena je po osnovu realizacije tj. posječenog etata (177.793.527 KM) i šteta (2.263.657 KM). Takođe, vrijednost šuma se uvećava za izvršena ulaganja u šumskouzgojne radove, odnosno pošumljavanje svake godine.

Šumski kamionski putevi su Uredbom Vlade Republike Srpske iz 1999. godine isknjiženi iz bilansne u vanbilansnu evidenciju. Uredbom Vlade Republike Srpske o knjigovodstvenom evidentiranju investicija u šumarstvu i izgrađenih šumskih kamionskih puteva iz 2006. godine („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 25/06), a u skladu sa preporukama Glavna služba za reviziju javnog sektora, šumski kamionski putevi su isknjiženi iz vanbilansne u bilansne evidencije. U skladu sa članom 7. stav (4) Zakona o šumama („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 75/08), Vlada Republike Srpske je, u 2010. godini, donijela Odluku kojom se nalaže Javnom preduzeću da šumske kamionske puteve isknjiži iz bilansne u vanbilansnu evidenciju, što je Javno preduzeće i učinilo, a radi se o šumskim kamionskim putevima koji su vraćeni iz vanbilansne u bilanse evidencije shodno Uredbi iz 2006. godine. Od 2007. godine šumski kamionski putevi koji su finansirani (izgrađeni) sredstvima Javnog preduzeća vode se u bilansnim evidencijama na poziciji ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi i na iste se obračunava amortizacija.

Vrijednost šumskih kamionskih puteva u 2020. godini, povećana je za iznos izvršenih ulaganja od 5.076.671 KM, a umanjena za iznos obračunate amortizacije od 1.464.749 KM.

U okviru ostale vanbilansne aktive iskazane u iznosu od 16.507.884 KM evidentirana su ulaganja iz proste i proširene reprodukcije u šumskoprivrednu i lovnu osnovu, lovne objekte, zaštitu šuma od požara i insekata (klopke, pesticidi, feromoni, preventivne mjere), deminiranje i slično (14.058.032 KM), kao i ostali građevinski objekti (vodovodi, rezervoari, ski liftovi i drugo) u iznosu od 2.449.852 KM. Vrijednost ostale vanbilansne aktive, u 2020. godini, povećana je za iznos izvršenih ulaganja od 1.460.073 KM, a umanjena za iznos obračunate amortizacije ostalih građevinskih objekata od 8.245 KM.

Ostala vanbilansna evidencija kod ŠG Romanija je precijenjena u iznosu od 347.842 KM, jer je evidentirana imovina (Ski lift Puhovac 156.155 KM i Ski lift Ravna Romanija 190.921 KM) koja je u 2006. godini prenesena bez naknade skijaškim klubovima. Takođe, veći dio šumskih gazdinstava nije mogao identifikovati na šta se odnose ostali građevinski objekti evidentirani vanbilansno.

6.3. Bilans tokova gotovine

U Bilansu tokova gotovine (Izveštaj o tokovima gotovine) ukupni prilivi gotovine iznose 215.331.109 KM, a ukupni odlivi iznose 213.532.372 KM. Neto priliv (povećanje) gotovine iznosi 1.798.737 KM, gotovina na početku obračunskog perioda iznosi 905.322 KM, a gotovina na kraju obračunskog perioda iznosi 2.704.059 KM, što odgovara gotovini iskazanoj u bilansu stanja.

U bilansu tokova gotovine nisu iskazani prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja u iznosu 12.000.000 KM, koji se odnose na novčane prilive po osnovu dugoročnih kredita kod Unikredit banke (6.000.000 KM) i NLB banke (6.000.000 KM), što nije u skladu sa

zahtjevom MRS 7 - Izvještaj o tokovima gotovine (paragraf 17) i članom 16. Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike. Prethodno navedeno ima za posljedicu da ni prezentovane pozicije tokova gotovine iz poslovnih aktivnosti i aktivnosti investiranja ne odražavaju tokove gotovine sačinjene u skladu sa zahtjevima MRS 7 - Izvještaj o tokovima gotovine (paragraf 14 i 16) odnosno u skladu sa članom 8-15. Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

Preporučuje se direktoru Javnog preduzeća da obezbijedi da se u Bilansu tokova gotovine novčani prilivi i odlivi prezentuju u skladu sa zahtjevima MRS 7 - Izvještaj o tokovima gotovine i Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

6.4. Vremenska neograničenost poslovanja

U Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjeno je da su finansijski izvještaji Javnog preduzeća sastavljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja.

6.5. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze

Javno preduzeće nije u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanilo potpune informacije o potencijalnim obavezama i potencijalnoj imovini po osnovu sudskih sporova u skladu sa zahtjevima paragrafa 84-92 MRS 37 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina i nije evidentiralo moguće finansijske efekte na finansijske izvještaj u vidu priznavanja rezervisanja i promjene rezervisanja po osnovu procjene ishoda sudskih sporova (tačka 6.2.2.2. izvještaja).

Naime, u Napomenama je objelodanjena informacija, da se Javno preduzeće povremeno javlja kao tužena strana u sporovima po više osnova tj. da je pokrenuto 112 sudskih sporova ukupne vrijednosti 4.239.883 KM, da je u toku 390 sudskih sporova koji se vode protiv dužnika zbog naplate potraživanja ukupne vrijednosti 16.345.513 KM, te mišljenje da ishod navedenih sporova neće imati dodatno materijalno značajan uticaj na finansijske izvještaje u budućnosti.

Javno preduzeće je za potrebe revizije dostavilo detaljniju i potpunu Informaciju o sudskim sporovima u kojoj su navedeni pomenuti sporovi sa iznosom glavnog duga (kod određenih sporova sa troškovima kamata i postupka), stranke u sporu, predmeti i vrijednosti spora, te stanje rješivosti sa procjenom ishoda spora. Navedeno je da je Javno preduzeće tužena strana u 84 sudska spora ukupne vrijednosti 4.372.098 KM, da je u toku 236 sudskih sporova koji se vode protiv dužnika zbog naplate potraživanja ukupne vrijednosti 12.225.614 KM.

6.6. Napomene uz finansijske izvještaje

Uz finansijske izvještaje za 2020. godinu sačinjene su i Napomene, koje sadrže osnovne informacije o Javnom preduzeću, informacije o osnovama za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja, izjavu o usaglašenosti sa MSFI i pregled značajnih računovodstvenih politika.

Napomene uz finansijske izvještaje ne pružaju na potpun i sistematičan način sve dodatne informacije o bilansnim pozicijama prezentovanim u finansijskim izvještajima i objelodanjivanja koje zahtjevaju MRS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja (paragrafi 112 (pod b,c) i 113) i ostali Međunarodni računovodstveni standardi i Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja, jer nisu objelodanjene:

- informacije koje se odnose na iznos svih otpisa zaliha priznatih po osnovu reklamacija kupaca drvnih sortimenata i drugi otpisi priznati kao rashod tokom

perioda, kao i okolnosti koje su dovele do ukidanja otpisa zaliha u skladu sa zahtjevima MRS 2 - Zalihe (paragraf 36),

- tačne informacije o bruto knjigovodstvenoj vrijednosti i akumuliranoj ispravci vrijednosti za svaku stavku nekretnina, postrojenja i opreme priznatih u finansijskim izvještajima u skladu sa zahtjevima MRS 16-Nekretnine, postrojenja i oprema, paragraf 73 (tačka d),
- dodatne informacije o postojanju i iznosu ograničenja u vlasništvu, kao i nekretninama i opremi koja je založena kao garancija za kredite u skladu sa zahtjevima MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema, paragraf 74 (tačka a),
- dodatne informacije o iskazanom dobitku i gubitku organizacionih dijelova u skladu sa zahtjevima MSFI 8 – Segmenti poslovanja, paragraf 21 (tačke b,c).

Preporučuje se direktoru Javnog preduzeća da obezbijedi da se u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjuju i dodatne informacije u skladu sa zahtjevima MRS 1 - Presentacija finansijskih izvještaja i ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja.

Revizijski tim

Dragan Milošević, s.r.

Slobodanka Milović, s.r.

Božidar Kuvelja, s.r.

Milijana Stojaković Obradović, s.r.

Vladimir Grahovac, s.r.